

Dr Kenan Crnkić

NAD **ŽIVJETI** **ŽIVOT**

**Sjajna knjiga o životu od autora bestselera
"7 TAJNI USPJEHA" i "PAZI KOJEG VUKA HRANIŠ"**

Autor

Dr Kenan Crnkić

Naziv djela

NADŽIVJETI ŽIVOT

Izdavač

Faith International, Sarajevo

Lektura

Indira Osmić

Dizajn

Zijad Mušović

Štampa

Dobra knjiga, Sarajevo

Objavljeno prema sporazumu sa UnderCover Literary Agents

CIP zapis dostupan u COBISS sistemu
Nacionalne i univerzitetske biblioteke BiH
pod ID brojem 57349382

ISBN 978-9926-8338-3-1

Dr Kenan Crnkić

NADŽIVJETI ŽIVOT

II. IZDANJE

Sarajevo, 2023.

NAJLJEPŠA PRIČA IKADA ISPRIČANA

*Imamo dva života.
Drugi počinje kad istinski shvatimo da imamo samo jedan.*

-Konfucie-

Dragi prijatelju i poštovana prijateljice!

Ove prazne stranice samo su ilustracija početka tvog novog života.

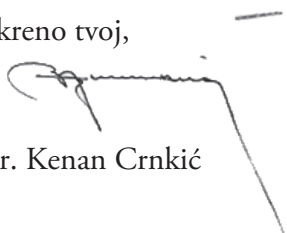
Svaka sljedeća stranica predstavlja jedan novi dan pred tobom.

Ispuni ih najljepšim mislima, najvišim postignućima i najplemenitijim djelima.

Budi autor, a ne samo puki čitalac knjige svoga života.

I neka tvoj život bude najljepša priča ikada ispričana. . . ¹

Iskreno tvoj,

Dr. Kenan Crnkić

¹ *Inspirisano knjigom koju je autor dobio na poklon od svoga mentora Johna Maxwella.*

SVE ŠTO TE NE UBIJE UČINIT ĆETE JAČIM

*Čovjek koji izađe iz oluje
nije isti kao čovjek koji je ušao u oluju.
U tome je poenta oluje.*

-Haruki Murakami-

Magarac i bunar

Jednog dana magarac nekog farmera upao je u bunar.

Životinja je tužno njakala, dok je farmer pokušavao pronaći način da je izvuče. Na kraju, farmer je odlučio da je životinja već stara, a i bunar treba zatrpati. Magarac nije bio vrijedan truda. Zbog toga je pozvao svoje komšije da mu pomognu.

Uzeli su lopate i počeli da ubacuju zemlju u bunar.

Kada je shvatio šta se dešava, magarac je počeo njakati. Ali, odjednom, na iznenađenje svih, smirio se. Nakon nekog vremena i puno lopata zemlje, farmer je odlučio da pogleda u bunar i bio je začuđen prizorom.

Sa svakom lopatom zemlje koja bi mu pala na leđa, magarac je uradio nešto začuđujuće. Otresao bi zemlju sa leđa i popeo se na nju. Kako su farmeri nastavili da zatrpavaju bunar, on bi otresao zemlju i popeo se malo više ka otvoru.

Ubrzo, magarac je došao do vrha bunara i iskočio iz njega.

Naravoučenije: Život će i na vas istresati prljavštinu. Trik kako da izađete iz bunara (čitaj životnih nedaća) jeste da otresete zemlju i iskoristite ono što je na Vas bačeno da se

popnete malo više svaki put u životu. Svaki naš problem samo je stepenica ka nekom novom vrhu...

Velika je istina da će tokom svoga života svaki čovjek sigurno kontinuirano biti izložen različitim iskušenjima. Ponekad nam se čini kao da ni ne postoje momenti kada smo bili u potpunosti mirni, odnosno pošteđeni nekog oblika iskušenja. Namjerno koristim riječ iskušenje, a ne problem (iako u svom značenju problem u osnovi znači kretati se „ka rješenju“) smisao kušnje mnogo je dublja od pukog problema. Smisao kušnje kojoj smo izloženi uvijek je u nekoj višoj i snažnijoj spoznaji. Kušnja dolazi u različitim oblicima, ponekad kroz gubitak posla, novca, povjerenja, kroz nepostizanje određenog cilja koji tako žar-ko želimo, iskušenja emocija, izdaje, osvete, razočaranosti, gubitka samopouzdanja, ljubavi... I, u pravilu, uvijek nam se čini da je upravo to naše iskušenje najgore i najveće, da je svakome drugome lakše i ljepše nego nama. U ljudskoj prirodi je egoizam i potreba okupiranosti isključivo onim što nama danas, sada i ovdje smeta. Jedna poznata turska izreka kaže kako „od goreg uvijek ima gore“, i važno ju je imati na umu kada počnemo sa negativnom spiralom misli i ritualima samosažaljenja koji ne vode ničemu dobrom, a

kojima smo ponekad tako prokleta skloni. Značajan broj recentnih studija pokazuje da je stres izazvan raznim realnim ili umišljenim pritiscima uzročnik broj 1 raznih vrsta oboljenja, ali i činjenice da ljudi sve češće i češće umiru sve mlađi i mlađi. Stres proizlazi iz naše „naučene nesposobnosti“ koju sam spominjao u svojoj knjizi „Pazi Kojeg Vuka Hraniš“, odnosno refleksnog mehanizma (stečenog svjesnim ili podsvjesnim „programiranjima“ i „kondicioniranjima“ od strane svih ljudi, stvari, ali i društva u cjelini koji su na nas utjecali tokom našeg odrastanja) da čak ni ne pokušavamo kretati se ka rješenju ili spoznati mudrost koja se krije iza iskušenja koje nas je snašlo, odnosno lekciji koju nas univerzum pokušava naučiti, a koju uporno odbijamo da primimo. Umjesto toga, žalimo se sebi i drugima, pitamo zašto baš mene ili zašto baš meni da se to desi, šta sam ja Bogu skrivio? Često pritom nailazimo i na simpatije ljudi i „prijatelja“, koji nam na taj način svjesno ili nesvjesno poručuju ništa drugo osim da nismo dovoljno vrijedni. Takva vrsta razmišljanja i „pomoći“ vodi u sigurnu propast i dugoročno ne donosi ništa dobro.

Gdje ima volje ima i načina.

-George Bernard Shaw-

Činjenica da poput mišića u našem organizmu i mi sami kao ličnosti možemo rasti i sazrijevati jedino tako što će nas život konstantno izlagati sve većem i različitijem pritisku, teretu, uvijek i isključivo preko naših trenutnih mogućnosti ili kapaciteta. Kakav god bio pritisak i kolikim god intenzitetom i često nas pogađao, do nas je, i samo do nas, kako ćemo reagovati na njega. Baš kako nam to ilustrativno opisuje naša sljedeća priča.

Krompir, jaje ili kafa?

Jednom prilikom kćerka se požali svom ocu kako joj je život očajan i pun problema. Bila je umorna od svega. Kad god bi neki problem riješila, novi su se pojavljivali i tako iznova i iznova.

Njen otac, inače kuhar po zanimanju, odvede je u svoju kuhinju. Napunio je tri lončića vodom i sačekao dok voda ne proključa. Kada je voda počela da ključa, on je stavio krompir u prvi, jaje u drugi i nekoliko zrna kafe u treći lonac.

Nakon dvadesetak minuta isključio je šporet i stavio krompir i jaja u odvojene tanjire, a kafu sipao u dvije šoljice. Okrenuo se ka njoj i upitao je šta vidi.

„Krompir, jaja i kafu“, rekla je žustro.

„Pogledaj bolje i dodirni krompir, šta primjećuješ?“, upita je otac.

Ona je to uradila i primijetila da je krompir omekšao. Zatim ju je zamolio da oljušti jaje, i ona ga je poslušala. „E sada bismo mogli da popijemo kafu“, njen predivan miris joj je izmamio osmijeh, pa ga je upitala:

„Oče, šta ti sve ovo znači?“

On tada objasni da se krompir, jaja i kafa suočavaju sa istom količinom pritiska u ključaloj vodi. Međutim, svako od njih različito će reagovati u takvoj situaciji. Krompir izgleda čvrst i jak, ali u ključaloj vodi postaje mek i slab. Jaje na prvi pogled izgleda krhko, sa tankom ljuskom koja štiti njegovu unutrašnjost. Ipak, u dodiru sa ključalom vodom njegova unutrašnjost postala je čvrsta.

Međutim, nakon što su bila izložena visokoj temperaturi ključale vode, zrna kafe nisu se puno promijenila, ali su zato ona promijenila čitavu vodu, dala joj lijep miris i prijatan okus.

„Reci mi, koji od ova tri elementa predstavlja tebe kad ti nevolja zakuca na vrata?“, upita otac.

„Da li si možda krompir, jaje ili zrno kafe? Kakav je tvoj stav u suočavanju sa problemom?

Ako si kao zrno kafe, ti svoju okolinu činiš boljom, vrednijom, ti teškoću sebi olakšavaš tako da ona bude olakšica umjesto teškoće i problema, brige i tuge.“

Naša svakodnevna mala, te periodično velika i veoma velika vatrena krštenja imaju za cilj da nas ojačaju i da nas pripreme za jedan novi, bolji i nadasve viši nivo na koji treba da se popnemo na našoj stazi životnog rasta i razvoja.

Da bismo to postigli, potrebne su tri ključne stvari:

1. Nazvati stvari pravim imenom

Ogromna je moć psiholingvistike i cijela knjiga bi se samo o tome mogla napisati. U njenoj osnovi leži poznata mantra koja kaže: „Kada promijenimo način gledanja na stvari, stvari koje gledamo mijenjaju se.“ Drugim riječima, onog momenta kada lingvistički, tj. jezički drugačije nazovemo neku stvar, ta stvar na svjesnom ili podsvjesnom psihološkom nivou potpuno mijenja svoje značenje, a s njime i način na koji na nju reagujemo. Upravo zato motivacioni autori umjesto riječi „problem“ ili „iskušenje“ koriste riječ „izazov“.

Izazov u nama budi one dobre hormone, onaj inat, upornost, borbenost, podstiče nas na akciju i rasplamsava želju da odgovorimo tom izazovu na pozitivan način i dokažemo da smo mu dorasli, odnosno da mi to možemo.

Dva najjača ratnika su vrijeme i strpljenje.

-Lav Tolstoj-

2. Sabur (Strpljivost)

„Sabur je kad u sebi nosiš toliko boli,
a ispred ljudi stojiš nasmijan.

Sabur je kad su ti oči pune suza, a niko ne primjećuje,
jer plačeš kao malo dijete u sebi.

Sabur je kad ti bacaju kamenje pod noge,
a ti se praviš da ih ne vidiš.

Sabur je kad ti zabiju nož u leđa, a ti ih vadiš jedan po
jedan i ne pokazuješ da te zaboljelo.

Sabur je kad sanjaš o ružama, a gaziš po trnju.

Sabur je kad znaš da ti lažu, a ti ih počastiš istinom.

Sabur je kad se suzdržiš, a mogao bi se razbiti u komade.

Sabur je osobina JAKIH duša!“

Ova predivna poema, meni nepoznatog autora, možda na najljepši način opisuje šta sve strpljenje znači i siguran sam da su se mnogi u nekim njenim dijelovima prepoznali.

„Strpljen – spašen“, kaže dobro poznata narodna poslovice. Toliko toga je napisano o ovoj vrijednoj osobini, ali evidentno je da nam svima često nedostaje spoznaja da je za neke stvari jednostavno potrebno vrijeme.

Kada posadimo neku voćku, koliko god forsirali, ne možemo protiv prirode, jednostavno moramo sačekati pravo vrijeme, odnosno jedino moguće, i onda je ubrati.

Strpljenje i vrijeme uvijek idu zajedno i, iako su protiv ljudske prirode, što prije savladamo ovu vještinu, to ćemo prije i efikasnije postizati svoje ciljeve i jednostavnije izaći iz iskušenja koje nas je snašlo. Ipak, postoji ogromna razlika između trpljenja i strpljivosti. Dok trpljenje u svojoj osnovi podrazumijeva pasivno ponašanje, strpljenje se ogleda u proaktivnom iznalaženju najboljeg izlaza iz situacije u kojoj smo se našli. Dakle, strpljenje je aktivno, a ne pasivno. Dok trpimo ono što nam se desilo, istovremeno tražimo pomoć, pokušavamo naučiti što više o tome i tragamo za najboljim rješenjem, svjesni da je za to ponekad potrebno duže vrijeme nego što je to nama drago ili što mislimo da ne možemo izdržati, a iza čega se krije neko naravoučenje, lekcija ili pak sami smisao iskušenja u koje smo ciljano dovedeni.

3. Ubrati plodove kroz rješenje

Svako iskušenje koje prati strpljenje i vrijeme ima za cilj da nam ponudi neko grandiozno rješenje. Svako.

*Ne volite nešto, a ono može biti dobro za vas;
Nešto volite, a ono ispadne zlo po vas.
Allah zna, a vi ne znate.*

-El-Bekare, 216-

Čovjek je kratkovidno biće, jer nije u stanju vidjeti u daljine. Kada nam ljudi kažu 'ko zna zašto je to dobro', mi samo odmahnemo rukom i još se naljutimo. Velika je istina da prođe dosta vremena prije nego shvatimo da je za neka zatvorena vrata trebalo iskreno zahvaliti. Svaki problem, svaka stranputica, svaki poraz, svaka izdaja, svako razočarenje svjesno i sa razlogom se desilo i imalo je za cilj da nas poduči nečemu mnogo važnijem i korisnijem. Svaka vrata koja su nam se zatvorila imala su za cilj samo i jedino otvaranje nekih novih, svaka osoba koja nas je napustila uradila je to kako bi oslobodila prostor za nekoga novog, boljeg i korisnijeg, svaki poraz samo je uvod u novu pobjedu, a svaki pad uvertira u novi snažniji i viši let. Za svaki napredak u životu potreban je kontrast. Ne bismo znali cijeniti

savršeno zdravlje kada nas ponekad ne bi zaboljela glava, ne bismo znali cijeniti odanost ako nikada ne bismo bili izdani. Koliko bismo se iskreno obradovali lijepoj večeri ako nikada nismo osjetili glad, ili pravoj ljubavi, konačno ostvarenom poslovnom uspjehu, ako nismo osjetili laž i neuspjeh? Da li bismo zaista znali cijeniti mir ako nismo bili nemirni, i slobodu koju tako olako podrazumijevamo ako bismo na ovaj ili onaj način bili sputani? Moramo se potruditi da što prije iznađemo rješenje, nakon toga da dešifrujemo poruku koja nam je kroz ono što nas je zadesilo poslana te iznad svega tu i takvu naučenu lekciju primijemo u našim novim životnim prilikama i poduhvatima.

Svako iskušenje tradicionalno prolazi kroz svoje poznate ključne faze. Prvo ide negiranje pa bijes, nakon njega tuga, onda pregovaranje i na kraju prihvatanje.

Što prije prihvatimo odmah i u startu činjenicu da su iskušenja sastavni dio svačijeg života, da se u velikoj mjeri dešavaju mimo naše volje i utjecaja, da su raznolika i po intenzitetu i načinu na koji se događaju, da ih je ponekad nemoguće predvidjeti, tim prije možemo primijeniti ova tri koraka i pretvoriti iskušenje i pritisak koji nam se desio u izazov i nešto pozitivno, priliku da vježbamo aktivno strpljenje, ojačamo te ultimativno izvučemo poruku koja nam je kroz ono što nas je pogodilo nepogrešivo poslana od onoga koji ne griješi i koji nam želi samo i jedino neko

dobro veće od onoga koje trenutno imamo. Ponekad su ti udari, pritisci, iskušenja i raznorazni ubodi naš najveći motivator i jedini pokretač našeg kretanja.

Baš kao u sljedećoj priči.

Dosadni obad

Tokom predsjedničkog mandata Abrahama Lincolna neki je u njegovom kabinetu imenovani dužnosnik neprestano pronalazio razne načine remećenja predsjednikovih nastojanja. Ako bi Lincoln bio za nešto, mogli ste se okladiti da će se taj tip zalagati za suprotno.

Budući da je to trajalo već duže vrijeme, jedan je Lincolnov prijatelj upitao predsjednika zašto ne smijeni toga dužnosnika i umjesto njega ne postavi nekoga s kim će bolje saradivati. Umjesto odgovora, Lincoln je prijatelju ispričao priču o obadu:

„Jednoga sam dana šetao seoskim putem i naišao na poljodjelca, orača. U plug je upregnuo konja. Kad sam mu se približio, ugledao sam na konjskom bedru velikoga obada. Htio sam ga otjerati, jer je obad očito radio svoj posao - ujedao. Ali orač mi reče da to ne činim.

‘Zašto?’, pitao sam iznenađeno.

‘Prijetelju moj, taj je obad jedino što još pokreće ovu staru ragu’, odvratio mi je.“

Iskreno Vam želim da unatoč onima koji Vas „ujedaju“ prerastete svako iskušenje koje Vas pogodi, da nadvladate poput onog zrna kafe svaki pritisak u životu, izadete iz svakog bunara koliko god on bio dubok i okrenete svaku situaciju u svoju korist te iznad svega spoznate smisao svega što Vas pogađa kako biste u igri života, primjenjujući ove recepte, stalno rasli i razvijali se u pozitivnom i progresivnom smislu, na način da Vam svaki novi dan bude bolji i uspješniji od prethodnog!

*Prije ili kasnije život svakoga nokautira.
Jedina razlika između pobjednika i gubitnika
jeste koliko brzo ponovo ustaju
i kakvi se vraćaju u borbu,
jači ili slabiji.*

-Muhammad Ali-

ŠUTNJA JE ZLATO

*Četiri se stvari ne mogu vratiti: izgovorena riječ,
odapeta strijela, protekli život i propuštena prilika.*

-Arapska poslovice-

Demostenov poklon

Demosten je slovio za najmudrijeg govornika. Često je sjedio na ulici, prosto šuteći i razmišljajući.

To je privuklo pažnju mnogih ljudi koji su se pitali zašto to radi.

Jednog dana jedan čovjek ga je javno počeo vrijeđati pred svima.

Vikao je na sav glas kako bi svi čuli: „Ti si bezbožnik! Ti si pijanica! Lopov! Šarlatan i budala!“ Demosten se kao odgovor tim uvredama samo smiješio.

Čovjek je postajao sve glasniji i glasniji, njegove uvrede bile su sve brutalnije, ali Demosten se samo nastavio smiješiti.

Nakon nekog vremena čovjek je iscrpljen prestao, u čudu se okrenuo i napustio trg na kojem je Demosten sjedio.

Jedan kicoš (gospodin visoke klase) obučen u najbolje odijelo posmatrao je začuđeno tu scenu pa mu reče:

„Vi ste veliki čovjek, poznati mudrac i govornik, kako možete tolerisati da Vam neko govori takve stvari? Zar vas ne bole te njegove ružne riječi koje Vam je uputio?“

Demosten se ponovo nasmiješi te veselo reče: „Idemo kod mene, želim da Vam darujem nešto!“

Kicoš ga je začuđeno pratio do prašnjave drvene kućice. Demosten je upalio svjetlo i počeo da pretura po ormaru svoje sobe, gdje je pronašao potpuno bezvrijedan dronjav stari kaput. On ga baci na kicoša i kaza mu:

„Probajte, to će vam sigurno odgovarati! Želim da Vam to dam.“

Kicoš je uzeo kaput, pogledao u njega i ogorčeno rekao: „Šta će mi ove prljave krpe? Ja sam najbolje obučen čovjek u gradu, ni u ludilu ne bih prihvatio taj poklon!“

Nakon toga bacio mu je kaput nazad.

„Vidiš“, Demosten reče, „ti ne želiš da prihvatiš ove prljave krpe. Slično tome, ja nisam želio da prihvatim te prljave riječi koje je onaj čovjek uputio meni.“

U svojoj prvoj knjizi „7 Tajni Uspjeha,“ spomenuo sam informatičku skraćenicu GIGO (Garbage In Garbage Out), u slobodnom prijevodu: ako smeće ulazi u nas, samo smeće može izaći. Ova se skraćenicu koristila u

toj knjizi kao opomena da mi neminovno postajemo proizvod svoga okruženja kao i onoga što svakodnevno u formi vijesti i informacija na svjesnom ili nesvjesnom nivou primamo k znanju.

Sada sam uvjeren da je drugačije. Smeće ne ide van nakon što uđe u nas. Ne, ono se zadržava i na neki način skladišti u nama, pretvarajući nas u cinike, ogorčene ljude, koji svakome i svemu pokušavaju naći manu, koji zavide na tuđim uspjesima, pokušavaju da uvredama spuste nekoga ko je uspješniji od njih na neki nivo na kojem oni egzistiraju itd.

Svi smo svjedoci moderne pojave tzv. „hejtera“, ljudi koji prosto mrze nekoga ili nešto, a ni sami, kada biste ih pitali, ne bi tačno znali zašto. Jadni su životi koji ti ljudi žive, skrivajući se iza nekakvih izmišljenih nadimaka po internetu, uživajući na neki perverznan način u pokušaju uništavanja nekoga ko je nešto postigao ili ostvario, jednom riječju prosipajući smeće u javni društveni prostor.

Svojevremeno sam u jednoj od emisija komentarisao važnost mentalne higijene i mentalne ishrane. Previše se priča o zdravoj ishrani tijela, a premalo o zdravoj i kontrolisanoj ishrani misli i duha. Uvjeren sam, naprimjer, da je podmukla bolest u narodu poznatija kao „šećer“ u manjoj mjeri posljedica onoga što jedemo, a u mnogo većoj mjeri posljedica onoga što nas izjeda. Pitao sam voditeljicu da zamisli

da neka osoba dođe u njenu kuću i potpuno nenadano na njen bijeli tepih u dnevnom boravku počne istresati smeće, šta bi uradila. Kaže da bi ga odmah istjerala napolje. Pa zašto onda dozvoljavamo raznoraznim ljudima i medijima da nam istresaju smeće koje trajno ostaje u nama i to na svakodnevnom nivou? Koliko i kako se borimo protiv toga?

Jedini način jeste da to smeće nikada ni ne primimo u kuću naših misli, baš kao što ni Demosten taj poklon nije želio da primi. Neka ga sa sobom ponese onaj koji ga je nama želio uputiti. Kada Vas ljudi vrijeđaju na ličnoj razini, to znači da nemaju nikakvih argumenata i tu sva priča sa takvima i njima sličnima treba da prestane. Postoji razlika između konstruktivne, dobronamjerne kritike, koju nam upućuje neko ko želi da budemo bolji ili da poboljšamo neku našu osobinu, i prostog vrijeđanja. Prvo sa zadovoljstvom prihvatite i budite zahvalni onome koji Vam to upućuje iskreno, a drugo jednostavno odbijte primiti i ignorišite. I znajte, kada im ponestane glasa i vike, pokopat će ih Vaša šutnja i tišina.

*Oni koji Vas ogovaraju i mrze ustvari mrze sebe,
jer ste Vi odraz svega onoga što oni nisu
uspjeli postići i postati.*

-Sigmund Freud-

Ogovaranje je posebna priča za sebe. Ogovaranje u svojoj psihološkoj osnovi zapravo proizlazi iz dugoročne frustriranosti vlastitom nemoći, a stvara prividan osjećaj moći.

Danas živimo u vremenu kada ljudi bez ikakve odgovornosti pričaju, pišu ili na neki drugi način prenose neistine, poluistine, a ponekad čak i najgrublje laži. Želja za neakvim primitivnim senzacionalizmom (čak i kad se radi o tragičnoj smrti nekog djeteta), potreba da se uzme „muštuluk“ tako što će se o nekome (po mogućnosti bitnom ili dobrom) ili nečemu nešto isključivo ružno prenijeti, i to na način da ti imaš ekskluzivu, podignuta je na ovim prostorima na nivo nacionalnog sporta, tako da ljudi sve više i više vremena provode u tračanju drugih, nalaženju ili izmišljanju njihovih mana, potvaranju, tj. pripisivanju ljudima osobina koje oni uopće nemaju itd.

Iako je to pusto gubljenje vremena, jer ništa dobroga ne donosi (a to vrijeme je moglo i trebalo biti iskorišteno za rad na vlastitom napretku, a time i napretku neke zajednice), istovremeno je i u svim svetim knjigama najstrožije zabranjeno, a kazna koja se za to propisuje na onom svijetu je jedna od najtežih, a na ovom svijetu onaj koji to radi svrstava se u red sitnih duša koje se hrane tim napitkom gorčine i uglavnom žive duboko nesretni i užasno neuspješni, jer im ta unutrašnja frustriranost i gorčina ne dozvoljavaju nikakav oblik napretka.

Na početku je uvijek samo riječ. Zvuči bezazleno, ali riječ je poput malja, i za svaku izgovorenu čovjek će odgovarati. Zato se kaže da ko vjeruje u Boga i Sudnji dan neka govori dobro ili neka šuti. Znamo mi to svi jako dobro.

Ipak, teško je iskorijeniti stare navike - neki to čak zovu i čaršijskom (ne)kulturom da se prilikom ispijanja bezbrojnih kafa što više ljudi i pojava „olaje“ do besvijesti, pa onda svako doda još ponešto pikantno da začini tu čorbu i na kraju to dobije razmjere potpunog besmisla koje graniči sa ozbiljnim ludilom.

Treba mudro koristiti vrijeme koje nam je u formi punomoći dato da ga koristimo do određenog (a nama nepoznatog) časa u ovom našem prolaznom životu. Kada čovjek odluči da se prvenstveno bavi samim sobom, da ne zavidi, da ne ogovara, da ne sluša, čita i ne gleda takve vrste nekonstruktivnih sadržaja, da ne gubi vrijeme na te i slične gluposti, dolazimo do pitanja kako se zaštititi od najezde svih onih i online i uživo poznanika koji nam žele prenijeti to „nešto“. U smislu: jesi čuo, zar ne znaš, ja da ti kažem, tako ti je to, ma da, vidiš ti to...

Još prije 2500 godina ljudi su definirali ovaj problem i pronašli genijalno i jednostavno rješenje koje su nazvali:

Test tri sita

Jednog dana neki čovjek posjeti velikog Sokrata i reče:

„Znaš li šta sam sve čuo o tvome prijatelju?“

„Trenutak“, odgovori Sokrat, „prije nego mi ispričaš volio bih da prođeš jedan brzi test. Da li si to što mi želiš reći prosijao kroz tri sita?“

„Tri sita?“

„Da“, odgovori Sokrat, „prije nego ispričaš neke stvari o drugome, dobro je uzeti malo vremena i prosijati ono što želiš reći. To nazivam test od tri sita! Prvo je sito ISTINE. Jesi li provjerio da li je istina ono što mi želiš ispričati?“

„Ne, pa i nisam. Nisam vidio, samo sam čuo kako pričaju.“

„Dobro! Ne znaš da li je to istina. Probajmo ponovo: pokušajmo prosijati drugačije, sad ćemo uzeti sito DOBROTE. Ono što mi želiš ispričati o prijatelju, je li nešto dobro?“

„Ne, baš suprotno! Čuo sam kako se tvoj prijatelj loše ponio.“

„Dakle,“ nastavi Sokrat, „želiš mi ispričati loše stvari o prijatelju, a nisi siguran jesu li istinite. To i nije baš ohrabrujuće! Još uvijek možeš proći test, jer je ostalo još sito KORISTI.

Je li korisno da mi ispričaš sve što je moj prijatelj učinio?“

„Korisno? Pa i ne, ne vjerujem da bi ti to moglo koristiti.“

„Dakle,“ zaključi Sokrat, „ono što mi želiš ispričati nije Istina, ni Dobro, ni Korisno, pa zašto bi mi onda pričao?“

Ne želim znati ništa od onoga što si mi htio ispričati, i tebi će biti bolje da sve to zaboraviš.“

Velika je istina da kleveta umire prije nego pride ušima, a kamoli mislima mudre osobe.

Izgovorena riječ je odapeta strijela kojoj nema povratka. Zato budimo gospodari naših riječi, kako ne bismo postali robovi naših negativnih navika i postupaka.

*Život je samo 10% onoga što nam se dešava, a 90%
ono kako na to reagiramo.*

-Charles R. Swindoll-

Svako ko drži do sebe i svoga prolaznog vremena na ovome svijetu previše je zauzet ispravljanjem svojih mana i postupaka da bi se bavio tuđim. Istovremeno treba biti svjestan i dugoročnih nepopravljivih posljedica ukoliko učestvujemo u ovom toksičnom procesu.

Nepokupljeni papir

Jednom je jedan starac širio glasine o svom komšiji da je lopov.

Kao rezultat toga mladić je uhapšen. Nekoliko dana kasnije dokazano je da je mladić nedužan. Nakon što je pušten, tužio je starca za lažne optužbe.

Na sudu je starac rekao sudiji: „To su bili samo komentari koji nikome nisu naudili.“

Sudija reče starcu: „Napiši sve loše stvari koje si rekao o njemu na komad papira. Zatim taj papir isijeci na komadiće i prospi ih po putu do kuće, a sutra se vrati da čuješ kaznu.“

Sutradan je sudija kazao starcu: „Prije nego što čuješ kaznu, morat ćeš izaći i pokupiti sve komadiće papira koje si jučer bacio.“

Starac reče: „Ne mogu to uraditi. Vjetar ih je rastjerao na sve strane i ne znam gdje da ih pronađem. Samo Bog zna gdje su sve završili.“

Sudija zatim odgovori: „Na isti način, tvoji naizgled jednostavni komentari otišli su na razne strane i mogli su uništiti čast ovog čovjeka do te mjere da je nije moguće trajno popraviti.“

Ukoliko ne možeš govoriti dobro o nekome, onda nemoj ništa ni govoriti.“

U vojnoj doktrini obavještajnog djelovanja laži se često razblažuju poluistinama kako bi im se dalo na autentičnosti. Onog momenta kada glasinu pustite, nju vjetar nosi, a velika je istina da laž obide pola svijeta prije nego istina stigne obući cipele. Baš kao kod ovih papira, kada o nekome proširimo laž kroz ogovaranje ili potvoru, to je kao da rasporimo jastuk na vrhu planine i pustimo perje niz vjetar, a kasnije kada shvatimo šta smo uradili, ne trebamo ni pokušavati sakupiti rasuto perje.

Neke štete su nepopravljive. Osim što nanosimo trajnu štetu onome koga ogovaramo, pa čak i kada samo pasivno u društvu slušamo kako to pred nama drugi rade, još veću

štetu nanosimo samima sebi, jer neminovno smeće koje je neko istresao ostaje u nama oduzimajući nam životnu energiju i sreću, ali iznad svega dragocjeno vrijeme koje nikada nećemo moći vratiti i koje smo mogli utrošiti na nešto bolje i korisnije kao što je rasprava o novim idejama, projektima ili vizijama. Buda je davno konstatovao da je naš najveći problem upravo u tome što mislimo da imamo vremena.

Budimo od onih koji ne učestvuju u ovom tako raširenom a besmislenom procesu, koji svojim primjerom, mijenjajući prvenstveno sebe, a kroz to i one sa kojima se druže, čine zajednicu u kojoj djeluju boljom i zdravijom iz dana u dan.

Mali umovi diskutuju o drugim ljudima.

Prosječni umovi diskutuju o događajima.

Veliki umovi diskutuju o idejama.

-Eleanor Roosevelt -

BOGU VJERUJ, LJUDE PROVJERAVAJ

*Vjernost je teško pronaći.
Povjerenje lako izgubiti.
Djela govore glasnije od riječi.*

-J. T. Foxx-

Nevjerni planinar

Ovo je priča o planinaru koji se želio popeti na najvišu planinu. U tu pustolovinu je krenuo nakon dugih godina priprema. Kako je svu slavu želio za sebe, odlučio je da se sam popne na planinu.

Počeo se penjati. Vrijeme je odmicalo i postalo je kasno. Umjesto da pripremi logor za noć, nastavio se penjati sve dok se nije smračilo.

Gusta noć je obavila planinske vrhove. Oko čovjeka sve je bilo crno. Nebo i mjesec prekrili su teški oblaci i ništa se nije vidjelo.

I dok se tako penjao, tek nekoliko koraka od vrha, okliznuo se i počeo padati velikom brzinom. Mogao je vidjeti samo crne tačke i osjećati silu teže koja ga strašno vuče dolje. U tim trenucima užasnoga straha pred očima su mu se odigravali svi lijepi i ružni trenuci njegovog života.

Tijelo mu je visilo u zraku... samo ga je uže držalo. U tom trenutku je mogao samo uzviknuti: „Bože, pomози mi!”

Dok je razmišljao o tome kako je blizu smrti, odjednom je osjetio kako ga snažno povlači uže kojim je bio vezan.

Iznenada se s neba začu duboki glas:

„Šta želiš da učinim?“

„Spasi me, Bože!“

„Stvarno vjeruješ da te ja mogu spasiti?“

„Naravno da vjerujem!“

„Onda prereži užu kojim si vezan...“

Nastupio je trenutak tišine. Čovjek odluči držati se užeta svom snagom.

Spasilačka ekipa priča kako su idućeg dana planinara našli mrtvog i smrznutog.

Njegovo je tijelo visilo o užetu za koje se grčevito držao...

Samo tri metra od zemlje...

Postojanje vjere u životu čovjeka životu daje istinski smisao. Kada nas savladaju nesreće i teške nevolje, jedino što nam može pomoći da ih prebrodimo je snažna i postojana

vjera kako u nas same, tako i u nešto više čemu se u određenim momentima možemo prepustiti i na što se možemo osloniti. Baš kao kod ovog nesretnog planinara, vjera se testira na onome što ne vidimo u tom momentu jasno, ali ako čvrsto vjerujemo, kasnije će nam se to pokazati ispravno. Svako vjeruje u ono što sam izabere i nije mi namjera propagirati nikakav specifičan vid vjerovanja, iako lično vjerujem u Gospodara svjetova, poštujem ljude koji vjeruju u drugačijeg Boga, ali i one koji vjeruju u karmu ili proces života. U osnovi, svima nam je potrebna ta duhovnost i ta vjera u nešto više, uzvišenije od ovog zemaljskog, običnog i profanog. Taj ili to nešto sigurno nam želi dobro i samo dobro, iako nekada to ne vidimo tako, sigurno se svi sjećamo situacija kada smo mislili da je nešto loše po nas, a ono na kraju ispalo dobro i obratno. Jedna moćna mantra koju u takvim situacijama i sam često koristim glasi: „Stvari se uvijek odvijaju za moje veće dobro“. Predlažem vam da je koristite svaki put kada, unatoč svim vašim naporima, iz Vama neznalog razloga jednostavno ne dolazi traženi rezultat ili rješenje koje priželjkujete.

Sa ljudima je već malo komplikovanije, kao što nam to kazuje ova smiješna, ali i nadasve poučna hercegovačka priča.

Lekcije malog vrapca

Jednog strahovito hladnog zimskog dana, vrabac je osjetio da neće uspjeti da preživi.

Pokušao je da pronađe neki zaklon, ali dok je letio, bivalo mu je hladnije, pa su mu se krila najzad smrzla i on je pao na drum.

Ležao je, osjećao kako se koči od mraza, i znao je da je smrt blizu.

Odjednom je osjetio kako je preko njega palo nešto toplo i meko.

Bila je to kravlja balega. Vrabac se zagrijao, raskravio i najzad zacvrkutao.

Jedna mačka u prolazu čula je cvrkutanje, raskopala balegu i pojela vrapca.

Ova mala priča daje nam tri pouke:

-Ako se neko posere na tebe, to još ne znači da ti je neprijatelj.

-Ako te neko izvadi iz govana, ne znači da ti je prijatelj.

-Ako si već zapao u govna, onda bolje šuti...

*Kad padneš, nemoj da se kaljaš,
ako se kaljaš, nemoj da se valjaš.*

-Vladika Nikolaj-

U današnjem svijetu skoro je pa nemoguće jasno znati ko su nam prijatelji a ko neprijatelji.

I jedni i drugi dolaze kroz različite životne periode maskirani u mnogobrojne uloge koje uglavnom služe da bi nas zavarao pravi karakter njihovih razmišljanja. Velika većina ljudi nije onakva kakvom se predstavlja. Niti nam je svako prijatelj ko nas hvali, niti nam je neprijatelj svako onaj koji nas kudi. Postoje čitavi tomovi knjiga napisanih na temu „lažnih prijatelja“ i siguran sam da ste svi u životu bar jednom imali priliku upoznati nekog takvog. Ljubomora, zavist, pakost, strah, status, dosada ili puki interes samo su neki od razloga zašto se neko u tom momentu pretvara da Vam je prijatelj. Posebno su destruktivni tzv. „otrovni“ prijatelji koji svojim komentarima, razgovorima sa Vama i bliskim osobama pokušavaju uništiti Vaše samopouzdanje, spustiti Vas na niži nivo, natjerati da posumnjate u sebe i svoje snove, a sve pod izgovorom da su realni i da Vam žele samo dobro. Mnogobrojni su načini kako ih na vrijeme otkriti i u duhu mentalne higijene što prije izbaciti iz svog života, ali se većina autora slaže da je krucijalno razdvojiti djela od riječi.

Čuvajte se lažnih proroka koji dolaze vama u ovčijem odijelu, a iznutra su vuci grabežljivi.

*Po njihovim plodovima ćete ih prepoznati.
Bere li se s trnja grožđe ili s bodljike smokve?*

*Tako svako dobro stablo rađa dobrim plodovima,
a nevaljalo stablo rađa plodovima zlim.*

*Ne može dobro stablo donijeti zlih plodova niti
nevaljalo stablo dobrih plodova.*

*Svako stablo koje ne rađa dobrim plodom
siječe se i u oganj baca.*

Dakle: po plodovima njihovim ćete ih prepoznati.

-(Matej 7, 15)-

Ipak, da li nam je svako ko nam je učinio naizgled dobro i konkretno djelo i prijatelj, reći će nam sljedeća priča.

Bijeli i crni ljudi

Slonovi slove za izuzetno jake te nadasve principijelne životinje.

Robovi su navika i uglavnom se kreću istim stazama ne sklanjajući se nikome i ničemu sa puta.

Znajući za tu njihovu naviku, prepredeni lovci postavljaju im zamke u vidu iskopanih dubokih rupa na putu.

Kada slon upadne u duboku rupu, lovci ga prvo puste jedan cijeli dan da se izmori, žestoko pokušavajući da se izvuče iz rupe.

Nakon toga dolaze obučeni u crna odijela. Slonovi se boje buke i vatre i upravo time ih muče, udarajući snažno u bubnjeve, stvarajući neopisivu galamu i paleći vatre koje bacaju na izmučenog slona.

Ovu proceduru provode nekoliko dana, odnosno sve dok ova velika i moćna životinja potpuno ne klone i duhom i tijelom i izgubi svaku nadu za spas.

Tada ti isti ljudi na skrivenim mjestima skidaju crna odijela i oblače bijela.

Dolaze u bijelom, hrane slona, daju mu vodu, vidaju njegove rane, tako zadobivajući njegovo trajno povjerenje i odanost.

Od tog momenta slon slijepo slijedi ljude u bijelom koji kasnije, upravo u tim bijelim odorama, nastupaju u cirkusima kao njegovi dreseri.

Spašavanje od sebe samoga poznata je metoda kojom se još davno služila sicilijanska mafija. U osnovi je procedura uvijek ista, uz manja ili veća odstupanja u formi finesa. Vaši prijatelji Vam naprave problem ili dogovore se s nekim njima bliskim za koga ne znate da Vam on napravi problem. Taj problem traje dokle Vi, baš poput slonova u priči, ne klonete i duhom i tijelom i pomislite da nema izlaza. Nakon toga Vaši „prijatelji“ dolaze i izvlače Vas iz te situacije, a Vi ste u obavezi kao častan i pošten čovjek da im se odužite, bilo novčano, bilo nekom uslugom, a najčešće time što im se trajno zaklinjete na vjernost prodavajući tako svoju slobodu svojim tamničarima, ulazeći u krug pakla iz kojeg više nikada ne možete izaći. Ova se igra naročito mnogo igra prema ljudima koji su na položaju i od utjecaja. Ovakvi „prijatelji“ mnogo su opasniji od klasičnih lažnih o kojima sam ranije pisao, jer rade s predumišljajem i ne možete ih se tek tako lako i jednostavno kasnije odreći.

Dovoljno o neprijateljima i lažnim prijateljima. Sada o tome kako pravog prijatelja prepoznati i zadržati u svome životu.

Šepavi čoban

Otac je imao sina koji je imao mnogo „prijatelja“.

Izlazio je često s njima, trošio novac, častio i gostio se.

Otac ga je upozoravao na to da se tako ne stiču prava prijateljstva, ali uzalud, sin je sve više i više prijatelja okupljao misleći da tako postaje popularniji i jači.

Jednog jutra otac ga uznemireno probudi.

Reče: „Sine, nisam cijelu noć spavao, dobio sam informaciju da u drugom selu naši dušmani (neprijatelji) spremaju napad na nas.

Otiđi po svoje prijatelje, sazovi ih pa da se udružimo i odbranimo se.“

Sin krenu sazivati prijatelje jednog po jednog.

Jedan je bio bolestan, drugi mu se rekao javiti nakon što ga je saslušao i nije se javio, jedan reče da ga roditelji ne

puštaju. Uglavnom, svi do jednog oglušise se o njegov poziv i on se posramljeno vrati kući.

Otac mu reče: „Ništa zato, sine. Otiđi u daleko selo, potraži jednog ćoravog i šepavog čobana, reci mu da si moj sin i o čemu se radi i uradite dalje kako on kaže.“

Kada je došao u selo, sin je ugledao čobana, bio je slijep na jedno oko i šepao je na jednu nogu. Kada mu je rekao šta je trebao, čoban je bez razmišljanja ušao u kuću, uzeo pušku i rekao: „Idemo, dijetel!“

Došavši pred kuću, zatekoše oca kako okreće janje na ražnju.

„Dobrodošao, moj prijatelju!“, reče. „Ispekao sam nam janje da pojedemo i prikupimo snagu prije nego nas napadnu naši dušmani.“

Čoban odlučno reče: „Idemo mi njih prvi napasti da ih iznenadimo.“

Otac reče: „Hajde da prvo pojedemo.“

Čoban na to odgovori: „Ovo janje sada spava, naš neprijatelj ne spava, idemo odmah, nemoj da više čekamo.“

Sin je to sve začuđeno posmatrao.

Vidjevši da svog prijatelja ne može umiriti, otac reče: „Znaš li, prijatelju, ko je naš neprijatelj? To je ovo janje. Ne zamjeri mi, ali njega sam zaklao i ispekao tebi u čast, ali i kako bih podučio sina.“

Tada se okrenu prema sinu i ozbiljnim glasom reče:

„Sine, imaj jednog pravog prijatelja u životu, pa taman bio i ćoravi i šepavi čoban.“

Prijatelje stvara sreća a provjerava nesreća.

-Seneka-

Stare narodne mudrosti govore kako se u mucu poznaju junaci, ali i kako se pravi prijatelji u nevolji poznaju, što je apsolutno tačno. Istovremeno, poznato je da nam vrijeme uvijek na kraju otkrije prave istine, ali, nažalost, nikad na vrijeme. Malo koje razočaranje ima dužinu i težinu onog koje proizlazi iz izdaje ili pasivnosti u našoj nevolji od strane onih koje smo smatrali pravim prijateljima i na koje smo bez imalo rezervi računali. Historija je, ali i svakodnevní život, nažalost, puna odgovarajućih primjera. Nekoga smatrate pravim prijateljem, ulazite u neku bitku ili

problem računajući na tu osobu i onda se ona povlači, postaje neutralna, prestane Vam se javljati ili, ono najgore, odlazi Vašem neprijatelju i izdaje Vas radi neke svoje prividne sitne koristi. Nikada nas ne razočaraju ljudi, nego naša očekivanja koja smo od njih imali. I kada god se to desi, zapitajte se na osnovu čega ste smatrali da je ta osoba Vaš prijatelj? Na osnovu toga što je bila sa Vama kada je imala koristi, ili prosto zato što je to naglas govorila? Da li ste tu osobu testirali „prije“ nego što je nevolja došla? Upravo tu lekciju naučio sam od nekoga kome se iskreno divim i koga poštujem i prenosim Vam tu zgodu iz svog života kao svojevrsnu poruku za kraj:

„Bogu vjeruj, ljude provjeravaj, Kenane“, nekada davno rekao mi je jedan mudar, uspješan i jako bogat čovjek. To mu je bila svojevrsna mantra. Smatrao sam ga i sada smatram istinskim mentorom u mnogim životnim pitanjima.

Nakon što smo se upoznali i intenzivno družili dobio sam iznenadni poziv od njega. Rekao je neuobičajeno tihim i tužnim glasom da je u problemu, da mu treba novac i da me moli da mu posudim. Riječ je bila o relativno maloj svoti za njega, ja sam otprilike tada toliko i imao na nekom oročenju. Zamolio me je dvije stvari: da nikom ne govorim o tome, jer ga je stid što je došao u takvu situaciju i, ako mogu, da donesem novac do sutra. Ako mogu, mogu, ako ne, nikom ništa, bez ljutnje.

Tako je i bilo. Koliko god me u banci ubjeđivali da gubim kamatu na oročenje, ja sam ispoštovao prijatelja i taj novac donio. Zahtijevao je da napravimo priznanicu i treći čovjek bio je svjedok. Nakon toga smo ručali, pričali o životu itd. Kada sam krenuo, rekao je: „ Stani! Moram ti vratiti novac.“

Prvo sam mislio da je u pitanju neka šala. Rekao mi je: „Molim te, nemoj se ljutiti.“ Nakon toga izvadio je nekoliko stranica A4 papira sa mnoštvom prekrštenih imena. Rekao je: „Prijatelju moj, samo trojica ste se odazvali.“ Mnogi drugi imali su hiljadu razloga zašto ne mogu baš sad da mu pomognu, a mogli su mnogo više, trik je u tome da je on tačno znao koliko ko može. Pocijepali smo priznanice, zahtijevao je da mi nadoknadi troškove - rekao sam da ne dolazi u obzir.

I danas je taj čovjek jedan od najmoćnijih ljudi u široj regiji, ali i moj iskreni prijatelj. Naučio me život da prilika stvara prijateljstva, a da ih neprilika provjerava. Naučio me je on da se ne može biti suzdržan. Ili si sa mnom ili si protiv mene. Naučio me je da ne treba olako izgovarati riječ prijatelj te da itekako treba biti svjestan težine te riječi i svojevrsnog zavjeta prema nekome.

Ako si odsutan u toku mojih problema, ne očekuj da budeš prisutan tokom mojih uspjeha.

- Will Smith -

Kada prođu oluje (a sve na kraju prođu), nećemo se toliko sjećati riječi naših neprijatelja koliko šutnje naših prijatelja. Neprilike su pravo vrijeme da se poentira. Prijatelji se u nevolji poznaju, a pametnom je i išaret (mig) dosta! Kao poruka za kraj, nemojte čekati da neprilika dođe pa da vidite ko su Vam stvarni prijatelji. Testirajte ih prije toga i odnosite se prema njima isključivo onako kako su se pokazali i dokazali.

Bogu bezrezervno vjerujte - ljude što prije provjeravajte...

Želim Vam život prepun pravih prijatelja, ali iznad svega želim Vam da i sami nekome budete pravi prijatelj!

DOBRO SE DOBRIM VRAĆA

*Ako činite dobro, dugoročno ga činite sebi.
Ako činite zlo, dugoročno ga činite samo sebi.*

-Mabatma Gandbi-

Einsteinova teorema

Jednog dana profesor na fakultetu je odlučio da sa studentima započne raspravu.

Pitao je: “Da li je Bog stvorio sve što postoji?”

Studenti su uglas rekli da jeste.

“Baš sve?”, pitao je profesor.

“Da, sve”, bio je odgovor studenata.

“U tom slučaju, stvorio je i zlo, zar ne?”

Jer, zlo postoji”, rekao je profesor.

Studenti su zašutjeli, nisu imali odgovor na to pitanje.

Profesor je bio oduševljen, jer je pokazao da je vjera samo mit.

Odjednom, jedan student je podigao ruku i pitao:

“Mogu li ja nešto Vas da pitam, profesore?”

“Naravno”, odgovorio je profesor.

“Da li postoji hladnoća?”

“Naravno, kolega. Zar nikad niste osjetili hladnoću?”

“Zapravo, profesore, hladnoća ne postoji! Prema onome što smo učili iz fizike, hladnoća je odsustvo toplote. Može se samo posmatrati da li objekat ima i da li predaje energiju i svoju toplotu na druge objekte. Bez toplote, predmeti su inertni, ne reaguju. Znači, hladnoća ne postoji. Mi smo stvorili termin hladno da bismo objasnili odsustvo toplote.”

“A tama?”, nastavio je student.

“Ona također postoji”, rekao je profesor.

“Opet griješite, gospodine. Tama je potpuno odsustvo svjetlosti. Možemo proučavati svjetlost i osvjetljenje, ali ne i tamu. Nikolsova prizma pokazuje mnoštvo različitih boja na koje se svjetlost razlaže u zavisnosti od talasne dužine. Tama je termin koji smo mi stvorili da objasnimo potpuno odsustvo svjetlosti.”

I konačno, student je pitao:

„A zlo, profesore, da li postoji zlo?”

Profesor je šutio.

Student je nastavio: „Bog nije stvorio zlo! Zlo je odsustvo Boga u čovjekovom srcu, ono je odsustvo ljubavi, čovječnosti i vjere. Ljubav i vjera su kao toplota i svjetlost. One postoje.

Njihovo odsustvo dovodi do zla.”

Sada je profesor zašutio.

Student se zvao Albert Einstein.

Iako mnogi vjeruju, primarno na osnovu vjerskih osjećaja, da zlo u osnovi ne postoji, nego da je to samo iluzija trenutnog nedostatka dobra u čovjeku, u stvarnom životu, kada svjedočimo svakodnevnoj pojavi zastrašujućih zločina, raznih gnusnih činova koji normalnom umu ne mogu biti shvatljivi, ne možemo i ne smijemo tako naivno negirati postojanje onog stvarnog iskonskog zla. Kako i zašto ono u nekim ljudima postoji možda najbolje može da nam opiše prastara Ezopova basna, koju u prerađenom i nešto modernijem formatu donosim u nastavku.

Škorpija i žaba

U jednoj velikoj poplavi i sveopćoj opasnosti, na jednoj adi, ostrvcetu usred rijeke, zatekli su se žaba i škorpija.

Poplava je uzimala maha, voda je sve više rasla i ostrvce polako potapala. Žaba, vidjevši opasnost od poplave, spremala se skočiti u vodu da prepliva na sigurno, na obalu. Međutim, škorpija je zapomagala da je žaba ne ostavi i ne napusti, jer bi tu za nju bio kraj.

Žaba se nije osvrkala na njene pozive, ali „marketinški trikovi“, „demagoški retorički iskazi“, „parole“ i tome slično natjerali su je (bolje reći, prevarili) da poslušša škorpiju šta joj govori. „Pomozi mi, neću ti to nikada zaboraviti. Mogu i ja tebi sutra trebati. Branit ću te od zmija i drugih neprijatelja. Zar ćeš me ostaviti, pustiti da umrem i nestanem u ovoj poplavi, zar me nećeš spasiti? Kakva si ti to osoba?“, zapitkivala je škorpija. Žaba će: „A kako ću te ja spasiti?“ „Lijepo, pusti me da ti se popnem na leđa, pa da onda zajedno pređemo na sigurno“, veli škorpija. „Jesi li ti lud?!“, kaže žaba. „Pa da me onda tim svojim otrovnim kliještima stisneš, ubodeš i na kraju ubiješ!“ „Ne budi budala!“, kaže škorpija. „Pa, to bi bio kraj i za mene, gdje ću to uraditi, ti si mi/nam jedini spas i izlaz!“ „Čvrsto obećavam“, reče škorpija molećivo. „Dobro“, kaže žaba i

pusti je da joj se popne na leđa, zapravo, ne znajući šta dopušta i šta je čeka.

I žaba je krenula plivati i boriti se protiv brzaka s dodatnim opterećenjem na leđima. Ali, na pola puta, baš na pola puta (dotle nekako dođemo!), škorpija počne hvatati i stezati žabu svojim kliještima, te je, ne odoljevši, ubode i tako ubrizga smrtonosni otrov u tijelo.

Žabu obuze paraliza i počne se daviti, i škorpija se počne daviti, no žaba u posljednjim trenucima života upita škorpiju zašto je učinila taj samoubilački poduhvat, zašto ju je otrovala, zna li da je obećala da neće, zna li da je ovo kraj za obje...

Škorpija, prije davljenja, kratko odgovori: „Sve znam... nema to smisla... to je jače od mene... jednostavno, to mi je u naravi!»

Davno sam prestao da vjerujem da, bar na ovom svijetu, zaista uvijek važi ona stara da se dobro uvijek dobrim vraća. Naročito kada su u pitanju direktni i trenutni odnosi sa ljudima. Previše je ljudi, vjerujem, i u vašim životima kojima ste učinili samo dobro, a oni su baš

poput ove škorpije izdali, ranili i uboli i to najčešće kada su nam najviše trebali, negdje na pola puta kada smo ih već prihvatili i na neki način zavoljeli. Ipak, ponekad za takve postupke opravdanje se može naći u interesu, npr. izdaju nas zato što imaju neki racionalni interes u tome. Ali dok nisam pročitao ovu staru basnu, nisam mogao naći razumno opravdanje za ponašanje nekih ljudi koji su nas napadali, izdavali bez ikakvog razloga, često idući protiv vlastitih interesa i znajući da smo previše jaki i da time neće dobiti ništa, ili da će bar kao u ovoj priči zajedno sa nama i oni potonuti. Odgovor je jednostavan. To im je u prirodi. Bog je na ovom svijetu stvorio dobro, ali istovremeno i zlo. To ne treba negirati i praviti se da ne postoji. Neki ljudi su jednostavno zli, ne mogu se mijenjati, jer neće i njihova priroda im to ne dozvoljava. Nemojmo se zavaravati, zarad svih onih dobrih, karakternih duša ne smijemo vjerovati, a posebno dopustiti, onim zlim da nas prevare i nastave sijati svoje zlo na drugima koji se nisu u stanju sami odbraniti.

*Sve što je potrebno da zlo nadvlada jeste
da dobro zašuti.*

-Edmund Burke-

Ipak, postoji i druga strana ove medalje, ona situacija kada se dobro koje učinimo dobrim vraća. Najbolji primjer možemo naći u navodno istinitoj priči koju prenosim u nastavku.

Waldorf Astoria

Jedne olujne noći, u sitne sate, jedan postariji bračni par se sklonio od kiše u predvorje malog filadelfijskog hotela, u nadi da će pronaći sobu za tu noć. Međutim, na njihovo veliko razočarenje, hotel je bio pun.

„U gradu su tri velika seminara“, rekao im je raspoloženi recepcionar. „Bojim se da su svi hoteli puni.“

Par je krenuo prema vratima, a recepcionar je nastavio: „Ali, nikako ne mogu u jedan sat poslije ponoći da pošaljem ovako sladak par kao što ste vi na tu strašnu kišu. Da li biste željeli da prespavate u mojoj sobi? Nije ništa posebno“, dodao je, „ali bit će vam prijatno za jednu noć.“

Nisu baš željeli da prihvate čovjekovu ponudu i izbacе ga iz njegove sopstvene sobe, ali on nije popuštao. „Ne brinite za mene. Bit će mi dobro“, rekao je veselo, i oni su konačno odlučili da ostanu u hotelu.

Kada su se sljedećeg jutra odjavljivali, gospodin je rekao recepcionaru: „Vi biste trebali biti upravnik najboljeg hotela u Sjedinjenim Američkim Državama. Možda Vam jednog dana i sagradim jedan.“ Čovjek na recepciji se samo nasmiješio i zahvalio.

Poslije dvije godine hotelski službenik je dobio pismo od starijeg gospodina. U pismu je podsjetio recepcionara na noć u kojoj je pomogao postarijem bračnom paru i pozvao ga da dođe i posjeti ih. Bila je priložena i povratna karta do Njujorka, kao i pozamašan iznos novca za troškove. Iako je skoro zaboravio na taj događaj, odlučio je da se odazove njihovom pozivu.

Dočekali su ga na stanici i najprije odveli na ugao Trideset treće ulice i Pete avenije.

„Ovo je“, rekao je gospodin pokazujući ogromnu novu zgradu od crvenkastog kamena na uglu, „hotel koji sam upravo sagradio i želim da ga Vi vodite.“

„Vi se sigurno šalite“, rekao je službenik.

„Uvjeravam Vas da se ne šalim“, rekao je stariji čovjek sa osmijehom na licu. Njegovo ime je bilo William Waldorf Astor. Ogromna zgrada s tornjićima je bila, i danas je, zvanično najbolji hotel na svijetu, čuveni Waldorf Astoria.

A mladi službenik je bio George C. Boldt, prvi upravnik hotela, čija slika i danas krasi predvorje ovog objekta, kao podsjetnik svim zaposlenicima da se ljubaznost isplati kada se najmanje nadate, da nikada ne znate ko Vas u tom momentu posmatra i procjenjuje, i da se dobro ipak na nekom kraju jedino dobrim vraća.

Stara mudrost kaže da svako daje ono što ima, baš kao što svako vraća ono što u sebi nosi. Kada uradimo neko dobro, nikada do kraja ne možemo znati kako će nam i da li uopće ta osoba to i vratiti. Vrlo često, sasvim treća, nama do tada nepoznata osoba vrati nam to dobro koje smo nekome učinili i na taj način nesvjesno, na neki čudan i nama neshvatljiv način zatvara taj nevidljivi, a opet tako postojani krug života.

*Ako si dao očekujući nešto zauzvrat,
ti nisi poklonio nego prodao.*

-Aristotel-

Upravo zato očekivanje da nam se dobro vrati od onoga kome smo mi dobro učinili nipošto nam ne bi ni trebao biti primarni motiv kada ulažemo u ljude ili činimo dobra djela. Onaj koji sve vidi, čuje i zna te njegovo zadovoljstvo kao i osjećaj čistoće koji imamo znajući da smo mi postupili ljudski i iskreno doista je neprocjenjiv i jedini mjero-davan. Dobro će se na kraju uvijek dobrim po nas vratiti. Ipak, ponekad prođe dosta vremena dok univerzum ne zatvori taj magični krug, kao što možemo vidjeti u prekrasnoj priči koju donosimo u nastavku.

Churchill i Fleming

Ime mu je bilo Fleming, bio je siromašan škotski seljak.

Jednog dana, dok je naporno radio kako bi osigurao preživljavanje svoje porodice, čuo je iz obližnje močvare povik upomoć. Odbacio je alat i požurio u močvaru. Tamo je, zaglibljen do pasa u crnom blatu, prestrašeni dječak vikao i borio se da se izvuče iz močvare. Seljak Fleming spasio je dječaka iz sigurne smrti.

Sljedećeg dana u seljakovo se dvorište dovezla bogata kočija. Elegantly obučeni plemić izašao je iz kočije i predstavio se kao otac dječaka kojeg je seljak spasio.

„Želim da Vam platim“, rekao je plemić. „Spasili ste život mome sinu!“

„Ne, ne mogu primiti novac za to što sam uradio“, rekao je škotski seljak i odbio ponudu.

Tada je kroz vrata naišao seljakov sin. „Da li je to Vaš sin?“, upitao je plemić.

„Da!“, ponosno je odgovorio seljak. „Napravimo dogovor“, predložio je plemić. „Dozvolite mi da mu osiguram vrhunsko obrazovanje, i to identično onome kakvo ima i moj vlastiti sin. Ako je momak imalo sličan ocu, bez sumnje će stasati u čovjeka na kojeg ćemo obojica biti ponosni.“

Tako je i bilo.

Sin seljaka Fleminga pohađao je najbolje škole i začas je završio Bolničku medicinsku školu sv. Marije u Londonu i postao je poznat u cijelom svijetu kao sir Alexander Fleming, pronalazač penicilina.

Nakon mnogo godina plemićev sin, tada čuveni premijer Velike Britanije, koji je nekada davno bio spašen iz močvare, razbolio se od tuberkuloze, opake bolesti kojoj do tada nije bilo lijeka i koja je odnijela mnoge živote, pa i čitave gradove i naselja.

I šta ga je tada spasilo? – Penicilin, upravo taj novi lijek koji je otkrio sin seljaka koji ga je nekada davno spasio od utapanja u močvari.

A kako je bilo ime plemiću? - lord Randolph Churchill.

A ime njegovog sina? - sir Winston Churchill.

Moj mentor John Maxwell naučio me je da se naš uspjeh ne bi trebao mjeriti količinom sutrašnje žetve, nego kvalitetom današnjeg sjemena koje smo posijali. Upravo zato vrijedi bezvremensko pravilo da „kako siješ tako ćeš i požnjeti“. Kad tad. Ponekad prođe cijeli život, ali uvijek nam se na kraju vrati ono što smo dali ili učinili. Bilo loše, bilo zlo. Upravo zbog tog razloga, kao i zbog ličnog osjećaja sreće i ispunjenja, trebali bismo paziti da uvijek budemo sa prave strane te univerzalne jednačine života. Prihvatajući postojanje zla, ne negirajući ga istovremeno radi svoga unutrašnjeg mira, sreće i uspjeha dokle god smo na ovom svijetu, trebamo činiti dobro, čvrsto vjerujući da će nam se samo dobro na kraju i vratiti. Ako ne od ljudi kojima smo dobročinstvo učinili, onda kroz univerzalni zakon karme u toku našeg ovozemaljskog života te naročito na onom svijetu kada svi budemo prije ili kasnije polagali račun za sve što smo uradili za vrijeme ovog našeg kratkog i krajnje

nesigurnog boravka. Na kraju, ako ne kroz ljude ili pojave, vratit će nam se kroz nas same, naš duboki i neprocjenjivi duševni mir te onu pozitivnu i sveprožimajuću energiju kojom ćemo jednostavno zračiti i napajati kako sebe, tako i one oko nas, a, što je najdragocjenije i najbolje za nas, i one koje volimo i u čijem društvu uživamo.

Bilo da vjerujete u Boga i proživljenje ili u univerzum i reinkarnaciju, neka Vas sljedeća budistička poema podstakne da stalno imate na umu da se sve vraća i da se sve plaća po staroj narodnoj mudrosti da „što bacimo niz vodu sigurno ćemo naći uz vodu“, kada se taj magični krug života zatvori, na jedini mogući način - onim čime je inicijalno i započeo.

Karma

Kada je ptica živa, ona jede mrave.

Kada ptica umre, mravi jedu nju.

Od jednog drveta možete stvoriti milione šibica,
a samo jedna šibica je poslije dovoljna da zauvijek spali
milione drva.

Okolnosti se mogu promijeniti svakog momenta.

Zato dobro pazite da svjesno ne ponizite ili povrijedite nekoga u Vašem kratkom ovozemaljskom životu.

Možda ste danas moćni, ali vrijeme će Vas ubrzo naučiti da je mnogo moćnije od Vas...

Naš život je samo EHO.

Ono što govorite i činite vratit će Vam se.

Ono što posijete to ćete i požnjeti.

Koliko date toliko očekujete da dobijete.

Ono što vidite u drugima je i u Vama.

Činite dobro i dobro će Vam se vratiti.

Život je samo eho i sve što od nas krene nama se i vraća kao bumerang.

Što bacite niz vodu naći ćete uz vodu.

Sve se vraća - sve se plaća!

Karma je opasna i ne možete je prevariti.

Ali ako je prihvatite i otpustite prvobitnu potrebu da odreagujete, slobodno se možete prestati brinuti.

Jer karma će se na kraju pobrinuti za sve.

Neki riječ „karma“ prevode i shvataju kao sudbinu.

Ali ona nije ništa drugo do univerzalni zakon djelovanja i posljedice, čijem djelovanju dugoročno jednostavno ne možete pobjeći.

U jednom poznatom tibetanskom kafe-restoranu istoimenog naziva stoji pošalica koja glasi:

*Dobro došli u Karma caffè.
Jelovnika nemamo.
Bit će Vam poslužno ono što ste zaslužili.*

NIŠTA NIJE KAKO IZGLEDA

*Evo moje tajne.
Sasvim je jednostavna.
Čovjek samo srcem istinski vidi.
Sve bitno očima je nevidljivo.*

*-Antoine De Saint – Exupery
Mali princ*

Vjerna vučica

Pričao je starac unuku na samrti: “Bilo mi je 20 i neka, kad sam naišao na malo štene u šumi, uzeo ga sebi i prisvojio. Prolazili su mjeseci i komšije mi počеше govoriti da sve više liči na vučicu i da je se trebam riješiti. Bio sam mlad i nisam nikoga htio slušati, bila mi je privržena, kuda god da sam išao, išla bi sa mnom i čekala me. I prošle su i godine...

Jednog dana kad sam bio malo prilegao, kroz san sam čuo neku buku, režanje i cviljenje. Dok sam došao sebi i ustao, sve je utihnulo. Izašao sam napolje i ugledao čitavo stado ovaca poklano, a moja vučica sva u krvi sjedi i gleda pravo ka meni malo od straha, malo od bijesa. Utrčao sam u kuću, uzeo pušku i ubio je na licu mjesta.

Nisam znao šta da radim sa ovcama pa sam pozvao komšije da ih odnesu dok se meso još nije pokvarilo.

Dok smo sklanjali ovce, među njima smo pronašli tri zaklana odrasla vuka i tek tad sam shvatio šta sam uradio!

Zato zapamti i ne zaboravi: „Nije uvijek sve kao što izgleda - sine moj, nikada ne procjenjuj niti ljude niti situacije na osnovu onoga što vidiš na prvi pogled.“

*Ne vjeruj ni u šta što čuješ,
a samo u pola onoga što vidiš.*

-Edgar Allan Poe-

Uprkos iskustvu, uvijek me iznova iznenadi koliko brzo i lako ljudi povjeruju u ono što čuju ili pak vide (i to najčešće samo dio toga) i onda izvlačeći stvari iz konteksta, istovremeno potpuno zanemarujući širu sliku, motive i pravo stanje stvari, donose prebrze i pogrešne zaključke zbog kojih se kasnije, baš kao u prethodnoj priči, gorko kaju. U svijetu u kojem se nivo informacija po recentnim studijama svake godine povećava za 9 puta, dok se paralelno od ljudi očekuje da što brže donose odluke, sve teže i teže je sagledati pravo stanje stvari, prikupiti sve činjenice i na kraju poslušati intuiciju i srce. Naročito ako su pitanja koja se pred nas postavljaju upakovana u okvire naših predrasuda i pogrešnih ranijih programiranja, o čemu zaista zorno svjedoči ova nadasve duhovita, ali i izrazito poučna pitalica kroz koju bismo trebali testirati svoju trenutnu sposobnost donošenja odluka.

Nemoguća pitalica

Znate li pravi odgovor?

Pitalica broj 1:

Kada biste znali da žena trudnica već ima osmoro djece od kojih je troje gluho, dvoje slijepo, jedno mentalno zaostalo, a ona sama ima sifilis – da li biste joj preporučili abortus?

Pitalica broj 2:

Vrijeme je da se izabere novi svjetski lider. I vaš će glas odlučiti o tome. Evo činjenica o trojici glavnih kandidata.

Kandidat A

Povezan je s korumpiranim političarima, pri donošenju odluka savjetuje se sa astrolozima. Imao je dvije ljubavnice. Teški je ovisnik o duhanu, a dnevno popije 8 - 10 martinija.

Kandidat B

Dva puta je na poslu dobio otkaz, spavao je do podneva. Na fakultetu je uživao opijum, a svake večeri bi pio minimum četvrt litra viskija.

Kandidat C

Odlikovani je ratni heroj. Ne puši. Rijetko pije, samo ponekad pivo. Vegetarijanac je. Nikad nije učinio preljubu.

Kojeg biste kandidata izabrali?

Ne čitajte dalje prije nego što donesete i zapišete svoju odluku!

*

*

*

Spremni!

*

*

*

*

Sad.

*

*

*

*

Dakle,

kandidat A je Franklin D. Roosevelt;

kandidat B je Winston Churchill, a

kandidat C je Adolf Hitler.

A što se tiče pitanja o abortusu – ako ste odgovorili sa – da, upravo ste ubili Beethovena!

*Crno se može pojaviti kao bijelo kada svjetlost zasljepljuje,
a bijelo izgubiti sav sjaj na najmanji znak tame.*

*Sve što je unutra to je vani,
a sve što je vani to je unutra.*

Ništa nije onako kako izgleda.

-Christopher Pike-

Treba se dobro čuvati brzopletog izvlačenja zaključaka na osnovu onog što vidimo, a posebno na osnovu onoga što o nekome čujemo. Inače, sve što većina misli da je ispravno je nepogrešivo pogrešno.

Stvari nisu, niti kasnije uglavnom budu onakve kakve u ovom momentu izgledaju, a neke mrve se kasnije nikad ne mogu pokupiti.

Nadam se da ste se bar malo nasmijali, a možda i zamislili nad ovom sjajnom pitalicom, ali, iznad svega, nadam se da ste uspjeli bar malo snažnije osvijestiti svu kompleksnost koju sa sobom nosi jedan od najvažnijih procesa u našim životima - proces donošenja odluka.

Fantastična studija koju su proveli britanski naučnici došla je do egzaktnog pokazatelja po kojem prosječna osoba za svoga života donese 773.618 odluka, a da naknadno žali za 143.262 odluke koje je donijela. U drugoj studiji, navodno sponzoriranoj od korporacije Nintendo, a koju je u svojim materijalima često koristila jedna od najpriznatijih svjetskih korporacija Microsoft, tvrdi se da ljudi na dnevnom nivou (kada se uzmu u obzir ne samo svjesne nego i one nevidljive, podsvjesne odluke) donose čak 35.000 odluka!

Imajući u vidu količinu odluka koje donosimo, kako dnevno tako i za cjelokupnog života, kao i poznatu mantru po kojoj

naš današnji život nije ništa drugo nego kumulativni zbir naših odluka u prošlosti, nije moguće dovoljno naglasiti važnost ovladavanja umijećem donošenja ispravnih odluka. U tu svrhu želim Vam dati tri konkretna savjeta:

1. Razlučite bitno od hitnog. Unutar gore navedene količine odluka neke su krajnje trivijalne (kao npr. šta ćemo pojesti za doručak ili koju odjevnu kombinaciju ćemo izabrati taj dan), dok su druge esencijalne (odluke koje se tiču izbora bračnog druga, profesije itd.). Neke su hitne (npr. račun za režije koji treba platiti sa nekim datumom), ali nisu životno bitne. U tu svrhu Jack Welch, jedan od najboljih menadžera svih vremena, koristio je čuveno pravilo desetke po kojem treba izmjeriti važnost svake odluke u svjetlu njenog utjecaja na narednih 10 minuta, 10 mjeseci i 10 godina.

*Ukoliko neće biti bitno kroz 5 godina,
nemoj trošiti više od 5 minuta na to.*

-Cher-

2. Spriječiti paralizu od pretjerane analize. Jednom prilikom sam u Head Hunting agenciji bio na intervjuu za top menadžersku poziciju u jednom internacionalnom

koncernu. Kada sam na kraju kao najbolji kandidat od njih dobio pismenu ponudu u skladu sa standardima, ponovo sam otišao na razgovor sa ciljem detaljnog pregovaranja o uslovima. Nemalo sam bio iznenađen kada sam obaviješten da je jedan od ključnih razloga zbog kojeg je upravo meni ponuđena pozicija bila brzina kojom sam donio odluku šta ću jesti u toku ručka na koji su me pozvali. Saznao sam da su neki drugi kandidati čak 40 minuta razmišljali šta će naručiti, po nekoliko puta pozivali konobara da im pojasne neke stvari, što je u očima iskusnih regrutera bio znak pretjerane ambivalencije, odnosno neodlučnosti. Tada sam shvatio da su nas sve koji smo već bili izuzetno visoko etablirani u korporativnom svijetu ciljano vodili u taj čuveni restoran u kojem je zaista izbor bio neobično velik. I danas često ne mogu da vjerujem koliko vremena ljudi troše na preispitivanje jedne tako banalne stvari. Iako u osnovi zagovaram važnost detaljne analize naročito kod bitnih odluka, kada osjetim da ta analiza vodi ka određenoj vrsti paralize, onda se isključujem i donosim odluku oslanjajući se na srce i intuiciju. Inače, proces donošenja važnih odluka treba da prođe kroz tri faze. Kao prvo, treba na papiru napisati, a nakon što dobijemo vizuelni uvid, i izvagati prednosti i nedostatke svake odluke. Drugi korak jeste potražiti savjet od stručnih osoba, savjetnika i našeg coacha.

U posljednjoj fazi najmanje 24 sata treba smetnuti sa uma tu odluku, baviti se nečim potpuno drugim (u narodu bi rekli „prespavati“) te poslušati šta nam naš unutrašnji osjećaj, odnosno intuicija kaže da je ispravno. U životu se inače mnogo više gubi zbog neodlučnosti nego zbog pretjerane odlučnosti, stoga svaki proces donošenja odluka treba da ima rok i vrijeme trajanja.

3. Shvatiti da je perfekcija najveći neprijatelj progresa. Dokle god čekamo da sve bude perfektno da bismo se mi pokrenuli, nikada se nećemo pokrenuti. Ne moramo vidjeti cijeli stepenik, važno je da se popnemo na prvu stepenicu koja je pred nama. Korak uvijek stvara korak i upravo zato ključna je stvar krenuti i učiniti onaj prvi, ponekad i najteži korak, i to onda kada nam situacija ukazuje na realnu a ne perfektну priliku za uspjeh. Stara japanska izreka koje su se slijepo držali drevni samuraji navodi kako prije odluke treba razmisliti, poslije odluke treba prestati sa razmišljanjem. Kao što nam i samo gore navedeno istraživanje kaže, neminovno ćemo naknadno žaliti zbog nekih odluka koje smo donijeli, a možda i ne, baš kako nam to govori naša naredna priča.

Čistač WC šolja

Jedan čovjek bez posla se prijavio na konkurs u jednoj kompjuterskoj korporaciji za radno mjesto „čistač kupatila“.

Direktor za ljudske resurse ga je primio na razgovor i poslije kratkog testa mu objavi:

“Primljeni ste. Ostavite mi vaš e-mail, tako da Vam mogu poslati ugovor i spisak Vaših dužnosti.”

On jadnik, zbunjen, odgovori da nema računar, pa samim tim ni e-mail. Direktor će na to:

“E pa onda, žao mi je, ako nemate e-mail, virtualno znači da ne postojite, tako da Vas ja ne mogu primiti...”

Očajan sirotan izađe iz sjedišta korporacije bez predstave o tome šta bi mogao raditi sa samo deset dolara u džepu. Uputi se prema supermarketu i tamo kupi gajbicu sa deset kilograma jagoda. Za kratko vrijeme, proda sve jagode na komad idući od vrata do vrata i do podne udvostruči početni kapital. Iznenaden i sa entuzijazmom, ponovi istu stvar tri puta i vrati se kući sa 60 dolara.

Brzo je shvatio da bi mu taj sistem omogućio da preživi pa ga je počeo primjenjivati u kontinuitetu, izlazeći uvijek

rano ujutro i vraćajući se kući uvijek kasno navečer. Radeći tako, svakodnevno je oplodavao kapital. Za kratko vrijeme kupi ručna kolica da bi mogao povećati obim posla, a kasnije ih zamijeni jednim kamiončićem. Radeći tako, u roku jedne godine postade vlasnik male flote vlastitih motornih vozila. Za pet godina je postao vlasnik jedne od najvećih mreža za distribuciju namirnica u SAD-u.

I tako, misleći na budućnost svoje porodice, odluči osigurati svoj život. Pozvao je brokera kako bi potpisao polisu osiguranja. Broker ga na kraju razgovora pita za njegov e-mail da bi mu poslao prospekt osiguranja i prateći ugovor. Junak ove priče mu odgovori da nema e-mail.

“Baš čudno”, prokomentarisao je broker.

“Nemate e-mail, a uspjeli ste napraviti imperiju. A zamislite gdje biste bili da ste ga imali!”

Čovjek se zamisli, pa odgovori: “... u kompjuterskoj korporaciji čisteći WC šolje!”

R. Dobelli u svojoj maestralnoj knjizi „Umijeće jasnog mišljenja“ navodi izuzetno zanimljivu ali i poučnu kratku priču.

Jednom prilikom francuska kolonijalna vlast u Hanoju donijela je zakon po kojem će donosiocu za svakog mrtvog pacova isplatiti 50 dolara.

Cilj je bio iskorjenjivanje pacova.

Rezultat: ljudi su počeli masovno uzgajati pacove.

Dakle, cilj je bio ispravan, ali ne i podstrek, stoga je napravljen kontraefekat.

Ljudi su vođeni svojim vlastitim interesom brzo došli na ideju da što više pacova donesu, to će više novca dobiti, a razmišljajući na način kako da taj cilj što jednostavnije i sa što manje rada i napora ostvare umjesto da ih love i iskorjenjuju (što je bio primarni motiv onoga koji je donosio ovaj zakon), počeli su ih jednostavno uzgajati i naplaćivati kao da su ulovljeni, čime su dramatično povećavali svoj profit, a vlast uprkos uvećanim plaćanjima nije ni izbliza ostvarila planirani cilj.

Kad malo bolje razmislimo, u tome nema ničega čudnog.

Čisto psihološki, ljudi primarno reaguju na podstrek kroz koji prepoznaju vlastiti interes, ali ne i na motiv – željeni cilj koji se krije iza njega. Dobri sistemi stoga umiju da usklade podstrek i motiv.

Jedan primjer, recimo, iz Starog Rima, u kojem je graditelj mosta morao prilikom puštanja tog mosta u rad i svakog pijačnog dana do kraja života stajati ispod njegovog luka dok ljudi u masama prolaze i kliču mu čestitajući na poduhvatu. Tako je usklađen podstrek, tj. njegova želja da za života napravi most koji nosi njegovo ime i kao takav bude prepoznat u javnosti, sa ciljem vlasti i naroda da taj most bude stabilan i siguran dugoročno.

Stoga ako Vas čudi ponašanje ljudi, organizacije, vlasti ili pak cjelokupnog društva kod donošenja određenih odluka, zapitajte se samo kakav se sistem podstreka krije iza njihovih postupaka. Neki naučnici idu toliko daleko da tvrde da se više od 90% svih uzaludnih napora, promašenih planova, reformi, agendi itd. može objasniti teorijom pogrešnih ili pretjeranih podstreka.

Neusklađenost podstreka i cilja uzrok je svih nevolja kako u privatnom životu, tako u poslu, politici i društvu općenito.

Pored Dobelijske teorije pogrešnih podstreka, jedna od najopasnijih zamki upravo je neshvatanje razlike između forme i suštine. Kao što smo u prethodnoj priči vidjeli, sjajan potencijalni zaposlenik (suština) nije primljen samo zato što nije imao e-mail (forma). Upravo zato kada u našim organizacijama ili porodicama donosimo određene pravilnike ili normative, nikada ne smijemo izgubiti iz vida važnost i specifičnost ljudskog faktora, kao ni činjenicu da informacije koje nam se prezentiraju veoma često dolaze maskirane u neki oblik drugačiji od onoga što one istinski jesu.

Prema jednoj drevnoj predaji, bijes i tuga pošli su da se okupaju na obližnjem jezeru. Bijes onakav kakav jeste brzo se okupao, naglo obukao i otišao. Tek naknadno je shvatio da je obukao odjeću tuge. A tuga takva kakva jeste prihvatila je odjeću bijesa. Baš zbog toga često ih nije moguće raspoznati, jer obično se iza velikog bijesa u svojoj osnovi krije jedna tužna duša i obrnuto.

Neke pobjede neminovno vode u poraze, a neki porazi nisu ništa drugo nego dugoročne pobjede. Ponekad prođe dosta vremena dok ne shvatimo da se za neka zatvorena vrata trebalo iskreno zahvaliti. Jedino vrijeme i naš smiren odnos u kojem bez ushićenja prilazimo pobjedama i bez depresije se suočavamo sa problemima može nam pokazati stvarni izgled svake stvari, što nam najbolje objašnjava sljedeća priča.

Sreća i nesreća

Starac i sin radili su na farmi. Imali su samo jednog konja. Jednog dana konj je nestao.

S obzirom na to da je bio veoma lijep, svi su pomislili da je ukraden.

„Strašno!“, suosjećali su mještani. „Kakva nesreća! Nestao im je zauvijek cijeli imetak!“

„Sreća? Nesreća? Ko zna šta je? Pričekajmo...“, smireno je odgovorio starac.

Mjesec dana poslije, konj se vratio s planine, a s njim je došlo još pet divljih kobila.

„Kakva sreća!“, uzviknuli su susjedi.

„Sreća? Nesreća? Ko zna?“, upitao je starac.

Sljedećeg dana sin je, pokušavajući pripitomiti jednu kobilu, pao s nje i slomio obje noge.

„Kakva nesreća!“, rekli su ponovo svi uglas.

„Sreća? Nesreća? Polako, vidjet ćemo...“, rekao je starac ponovo.

Počeo je rat, došla je vojska i odvela sve zdrave mladiće. Starčev sin nije im bio od koristi, pa su njega jedinog poštediti.

Sreća? Nesreća?

NE BACAJ BISERE PRED SVINJE

*Dobro pazite šta prodajete.
I čime to plaćate.*

-Sibila-

Lakovjerni majmuni

U malo afričko selo došao jednom jedan gospodin, lijepo obučen, odsjeo u jedinom hotelu koji je postojao u selu i objavio na cijeloj stranici lokalnog lista da kupuje majmune i plaća za svakog ulovljenog majmuna 10 dolara. Seljaci koji su znali da je šuma puna majmuna pojuriše da love majmune i čovjek ih je uredno isplaćivao, kako je i objavio. Kad je ostalo malo majmuna i kad je postalo teško da ih ulove, seljaci su prestali da mu ih donose.

Gospodin je tada obećao 20 dolara za majmuna i seljaci su ponovo potrčali da ih love. Opet je ponestalo majmuna i gospodin je povećao cijenu na 25 dolara, a lovci su ulovili onih nekoliko preostalih, ali i tome je došao kraj. Sad je gospodin obećao 50 dolara, ali majmuna više nije bilo....

On je otputovao, ali sad se njegov partner uputio seljacima i rekao: „Pogledajte ove kaveze, puni su majmuna koje je moj šef kupio za svoju kolekciju. Predlažem vam da ih kupite za 35 dolara i kad se šef vrati, on će vam ih kupiti za 50 dolara, što je bila posljednja cijena.“

Seljaci skupiše ono što su uštedjeli cijelog života i kupiše hiljade majmuna koji su bili po kavezima, očekujući povratak gospodina.

Od tog dana nisu više vidjeli ni jednog ni drugog. U selu su ostali samo majmuni.

Bogatstvo je nalik na morsku vodu.

Što je više pijemo, to smo žedniji.

-Arthur Schopenhauer-

Nadam se da nakon čitanja ove priče imate bar malo jasniju viziju kako funkcionišu finansijske berze i međunarodna kapitalistička tržišta. Iako je tehnologija znatno napredovala, princip u svojoj osnovi ostao je isti i baziran je na pohlepi kao jednoj od najpogubnijih ljudskih osobina. U kulturnom filmu „Wall Street“ glavni junak Gordon Gekko izgovara čuvenu rečenicu: „Pohlepa je dobra“, koja naknadno postaje mantra različitih vrsta mešetara koji svoje postupke pravdaju upravo tom rečenicom. San o brznoj zaradi, „hljebu bez motike“, milionima preko noći itd. u samoj je osnovi svih shema prevara, bez obzira na to kakve sofisticirane nazive ona u tom momentu nosila.

Kada govorimo o pohlepi, važno je shvatiti da ona nije nužno materijalne prirode. Pohlepa za slavom, za moći, statusnim simbolima, za više nečega bez jasnog razloga i

odgovora na pitanje da li nam to zaista treba, u svojoj polaznoj tački potpuno je identična pohlepi za novcem i gomilanjem imetka, i kao takva ne predstavlja ništa drugo do osjećaj krajnje inferiornosti bazirane na jednom strašno razarajućem kompleksu manje vrijednosti i duboke nesigurnosti, koji se pokušava uvijek i iznova ugasiti, što dovodi do neminovnog upadanja u poznatu „trku pacova“ po kojoj se u jednom momentu mora trčati duplo brže da bi se ostalo u istom mjestu.

Iako ni jednog momenta, kao doktor ekonomskih nauka, ne sporim važnost novca, uvijek iznova naglašavam da on sam po sebi nikada ne može biti cilj. Cilj je uvijek ono što tim novcem namjeravamo kupiti. Ako neko kaže da mu je cilj imati 1 milion eura, mene interesuje šta je to što on misli da može kupiti tim novcem? Ukoliko misli da tim novcem može kupiti popularnost, status, prijateljstvo, moć itd., onda mu je namjera pogrešna i, čak i kad dosegne taj „uspjeh“, neće osjetiti sreću koja bi svaki pravi uspjeh neminovno morala pratiti, iz prostog razloga što je gradio na blatu ili u najmanju ruku na jako lošim temeljima. Ukoliko, pak, smatra da tim novcem bar djelomično može postići slobodu da radi i živi onako kako istinski želi ili neku dodatnu sigurnost nakon koje će se lakše otisnuti u neke više, plemenitije poduhvate, onda takva namjera nije bazirana na pohlepi, nego na jasno definiranom ishodu i trebala bi rezultirati i

uspjehom i srećom. Svi oni koji misle da je sve na prodaju u velikoj su zabludi i duboko u sebi žive živote ogorčenih ljudi i cinika koji na kraju skončaju tužno i usamljeno.

*Cinik je čovjek koji svemu zna cijenu
a ničemu vrijednost.*

-Oscar Wilde-

Razliku između cijene i vrijednosti na najbolji mogući način objašnjava nam naša naredna priča.

Vrijedni prsten

Jorge Bucay prenosi ovu prelijepu priču pod nazivom Prsten, kojoj baš kao ni svim ostalim pričama koje sam koristio nije moguće utvrditi stvarnog autora, istovremeno naglašavajući poznatu drevnu istinu da su sve te priče neznanih autora za cilj oduvijek imale samo dvije stvari. Priče se, naime, pričaju ili da uspravaju djecu ili da probude odrasle.

Ova priča govori o mladiću koji se obratio velikom i poznatom mudracu za pomoć rekavši mu:

“Dolazim, učitelju, jer se osjećam tako bezvrijednim da nemam volje ni za što. Kažu mi da ne radim dobro, stalno me pljuju i napadaju, a moje rezultate i sposobnosti namjerno minimiziraju. Kako se mogu popraviti? Šta mogu učiniti da me više cijene?”

Učitelj mu je, i ne pogledavši ga, rekao: “Baš mi je žao momče. Ne mogu ti pomoći budući da prvo moram riješiti jedan svoj problem. Možda poslije...”

Malo je zastao i dodao: “Kad bi ti meni pomogao, brže bih to riješio i možda bih ti onda mogao pomoći.”

“V... vrlo rado, učitelju”, oklijevao je mladić osjećajući da je opet obezvrijeđen i da su njegove potrebe zapostavljene.

“Dobro”, nastavio je učitelj. Skinuo je upečatljivi prsten koji je nosio na ruci i, pružajući ga mladiću, dodao:

“Uzmi konja koji je vani i odjaši do tržnice. Trebam prodati ovaj prsten jer moram vratiti dug. Moraš za njega dobiti najbolju moguću cijenu i ne prihvataj nipošto manje od jednog zlatnika! Idi i što prije se vrati s tim novčićem.”

Mladić je uzeo prsten i otišao. Čim je došao na tržnicu, stao je nuditi prsten trgovcima, koji su ga posmatrali sa zanimanjem dok im mladić nije rekao koliko traži za njega.

Kad je mladić spomenuo zlatnik, neki su se smijali, drugi su okretali glavu i samo je jedan starac bio dovoljno ljubazan da mu objasni da je zlatnik prevrijedan da bi ga dobio u zamjenu za prsten. Neko je ipak na kraju htio kupiti te mu ponudio srebrenjak i bakrenu posudicu, ali mladić je dobio upute da ne prihvata ništa manje od zlatnika pa je odbio i tu ponudu.

Nakon što je ponudio prsten svima koje je sreo na tržnici, a bilo ih je više od stotinu, skrhan zbog neuspjeha popeo se na konja i vratio se. Kako je samo mladić želio zlatnik, da ga može dati učitelju i riješiti ga brige kako bi napokon dobio njegov savjet i pomoć! Ušao je u sobu.

“Učitelju”, rekao je, “žao mi je. Ne mogu dobiti to što tražiš. Možda sam mogao dobiti dva ili tri srebrenjaka, ali sumnjam da ću ikoga moći zavarati u vezi s pravom vrijednošću prstena.”

“To što si rekao veoma je važno, mladi prijatelju”, odgovorio je učitelj. “Najprije moramo doznati pravu vrijednost prstena. Sada ponovo uzjaši konja i idi zlataru. Ko to može znati bolje od njega? Reci mu da želiš prodati prsten i pitaj ga koliko ti može dati za njega. Ali ovog puta znaj da, ma koliko ti nudio, ne smiješ mu ga prodati. Vрати se nakon toga ovamo s prstenom.”

Mladić je opet uzjahao konja. Zlatar je pregledao prsten uz svjetlo uljane lampe, pogledao ga kroz povećalo, izvagao, pozvao druge zlatare koji su žustro počeli da raspravljaju i rekao mladiću:

“Reci učitelju, momče, da mu, ako ga želi odmah prodati, za prsten koliko god željeli ne možemo dati više od pedeset osam zlatnika.”

“Pedeset osam zlatnika?!”, uzviknuo je mladić.

“Da”, odgovorio je zlatar. “Znam da bismo s vremenom za njega mogli dobiti mnogo više, ali ako ga hitno prodaje, toliko trenutno imamo ...”

Mladić je uzbuđen odjurio učiteljevoj kući i rekao mu šta se dogodilo.

“Sjedni”, rekao mu je učitelj nakon što ga je saslušao:

“Ti si poput ovog prstena: pravi biser, izuzetno vrijedan i jedinstven. I kao takvog te može procijeniti samo pravi stručnjak.

Zašto ideš kroz život želeći da neko nebitan, nedorastao tebi i nesposoban otkrije tvoju pravu vrijednost?”

Mnogi od nas, baš poput mladića iz prethodne priče, hodaju svijetom u konstantnoj potrebi za validacijom i svojevrsnim odobravanjem od prijatelja, poznanika, roditelja, djece, saradnika i društva u cjelini. Tražeći potvrdu da smo vrijedni, zaboravljamo staro pravilo po kojem ako sebe ne poštujemo, niko nas neće poštovati.

U materijalističkom društvu današnjice skoro svemu je moguće odrediti egzaktnu cijenu. Svemu, osim onim pravim vrijednostima. Koliko npr. “košta” samo jedna noć provedena u miru i bez bolova? Koliko košta naša čast, integritet, prava ljubav, duboki mir, stalna sreća i istinska sloboda? Koliko košta i da li je uopće moguće to izraziti u novčanim jedinicama da ostanemo vjerni sebi, svojim idealima i uzvišenim ciljevima? Koliko će to vrijediti na kraju naših života, a koliko će nas koštati ako odustanemo od njih zarad nekog prividnog kratkoročnog interesa?

Jednom davno sam napisao (jer sam to na vlastitoj koži itekako osjetio) da “postoji cijena za biti svoj. I uvijek je veća nego što mislimo i na kraju će uvijek vrijediti više nego što smo mogli uopće pomisliti.”

Kada jednom spoznamo svoju pravu vrijednost, nikada se više nećemo zamarati tuđim mišljenjima.

I konačno ćemo se vratiti jednoj od najvažnijih lekcija za vrijeme u kojem živimo, a to je da prave vrijednosti nikada nisu, niti će ikada imati cijenu.

Upravo o tome govori naša sljedeća priča.

Prodavač lobanja

Jedna stara sufijska pripovijetka govori da je nekada davno, tamo negdje, daleko od svih prometnih puteva, u mjestu gdje počinju sve bajke, živio čovjek koji je držao prodavnicu ljudskih lobanja. Što zbog daljine, što zbog zabačenosti, rijetko bi ko navraćao u njegovu prodavnicu.

Tek jednom ili dva puta godišnje neki putnik, nenamjernik, najčešće neko ko bi se izgubio ili zalutao, ušao bi u čudnu prodavnicu i ostajao zapanjen vidjevši police pune lijepo poredanih ljudskih lobanja; jedna do druge, bijele i sređene, uredno poredane po rafovima. Tek nakon što bi prošao kroz vrata, vidio bi da je prostorija poluokrugla - neočekivano - jer je kuća izvana izgledala kao i sve ostale kuće - ćošasto. Zatečen, više za sebe nego za ne-tako-starog-koliko-sijedog čovjeka koji je stajao za tezgom, izgovorio bi: „Šta je ovo, za Boga miloga?“

„Prodavnica lobanja“, lakonski bi odgovorio onaj sijedi čovjek.

Prihvatajući zastrašujući odgovor, kao da je čuo najnormalniju stvar na svijetu, čovjek bi nastavio: „Pa, koliko koštaju?“

„Ove s lijeve strane - jedan bakrenjak, ove s desne strane - jedan srebrenjak, a ove iza mojih leđa su besplatne“, odgovarao bi sijedi prodavac samo povećavajući zbunjenost kod nesretnog kupca koji još nije imao vremena ni pokajati se što je uopće i ušao u ovo čudno mjesto.

„Zašto su im cijene tako različite a naoko sve izgledaju isto?“, upitao bi dalje.

„Ove što koštaju srebrenjak pamtile su, usvajale i prihvatale svaki dobronamjeran savjet koji bi čule, uzimale bi znanje gdje god bi ga našle - ne razmišljajući od koga takvo korisno znanje dolazi - znajući da je to znanje njihova izgubljena imovina, savjetovale su se sa boljim od sebe i primjenjivale sve što bi naučile; u njima je ostalo sve što su ikada čule i naučile.

Ove od bakrenjak čule bi ponešto od onoga što bi trebalo da slušaju, pamtile bi malo, a primjenjivale još manje; dok su bile glave (prije nego su postale lobanje), mislile su da su naj-pametnije na svijetu, a svaki dobronamjeran savjet smatrale

su otvorenim neprijateljstvom i samo su se sa gorim od sebe savjetovale; u njima ništa od naučenog nije ostajalo.

Ove besplatne, i dok su bile glave, služile su samo za ukras. Niti su šta čule, niti su šta upamtile, niti su šta pitale, niti ih je bilo šta osim ukrašavanja zanimalo.“

Putnik vidno zbunjen postavi svoje posljednje pitanje:

„A ima li lobanja koje koštaju zlatnik?“

„Ima“, čuo bi odgovor, „ali one nikada nisu bile na prodaju.“

Sve što novcem možeš kupiti jeftino je.

-Erich Maria Remarque-

Neke stvari, baš kao ni neki ljudi jednostavno nisu na prodaju.

Mudrost Šamana nas uči da postoje dva puta. Put moći i put spoznaje. Jedan vodi u težinu i ropstvo, drugi u lakoću i slobodu.

Putem moći hode svi oni koji isključivo teže da imaju više (novca, položaja, titula, moći, stvari, nagrada itd.) i oni, a da toga često nisu ni svjesni, jedini su koji zauvijek ostaju zarobljeni u toj igri, iako samo naizgled imaju sve preduslove da budu slobodni. Oni uvijek pronalaze neki novi izgovor zašto se baš sad ne mogu „iščupati“ iz te situacije, čime dugoročno lažu i štete samo i jedino sebi. U osnovi njihovog ponašanja leži strah da neće biti više prihvaćeni kada se oslobode svih statusnih simbola po kojima misle da su poznati i vrijedni.

Putem spoznaje hode svi oni koji su davno shvatili da najbolje stvari u životu uopće nisu stvari. To su ljudi, mjesta, osjećaji, trenuci, doživljaji, osmijesi. Ti ljudi odišu nekom specifičnom lakoćom življenja koja je imanentna samo onima koji su postigli taj, kako ga mistici nazivaju, „opasno visoki nivo slobode“.

Ipak, nisu svi svjesno odabrali svoj put. Mnoge je kondicioniralo društvo da je to jedino vrijedno i ispravno i jednostavno su završili na brzim sankama koje neprestano voze ka nemogućoj destinaciji oksimoronskog naziva „više-bolje“.

Život, nažalost, za razliku od mobitela i kućnih aparata, ne dolazi sa uputstvom za upotrebu. Velika je istina da mnogi ljudi žive kao da nikada neće umrijeti, a onda umiru kao da nikada nisu živjeli.

Život je opasan i jako vješt igrač. U igri koju svi sa njim igramo on nam veoma rado po manjoj ili većoj cijeni prodaje sve ono što mislimo u tom momentu da nam vrijedi. Istovremeno, dajući nam sve to, uzima nam i nikada nam ne daje „sebe“ i ono što u njemu stvarno i jedino vrijedi.

Naša posljednja priča na pomalo tužan način ukazuje nam upravo na tu zamku, u koju, nažalost, još uvijek mnogi upadaju.

Cijena jednog sata

Sin: “Tata, smijem li te nešto pitati?”

Otac: “Da, naravno, reci, šta je?”

Sin: “Tata, koliko zarađuješ na sat?”

Otac: “To se tebe ne tiče. Zašto me to pitaš?”

Sin: “Samo sam želio znati.

Molim te, reci mi, koliko zarađuješ na sat?”

Otac: “Ako već moraš da znaš, zarađujem 50 dolara na sat.”

Sin: “Oh!”, uzdahnu spuštene glave.

Sin: “Tata, molim te, možeš li mi pozajmiti 25 dolara?”

Otac: “Ako je jedini razlog što me pitaš da ti pozajmim 25 dolara taj da možeš kupiti nekakvu igračku ili sličnu besmislicu, tada se okreni i idi ravno u svoju sobu i razmisli zašto si tako sebičan. Ja ne radim svaki dan za takve dječije idiotarije!”

Dječak je tiho otišao u sobu i zatvorio vrata. Čovjek je sjeo i postao još ljući zbog dječakovog pitanja... Kako se usuđuje postavljati takva pitanja samo da bi dobio novac? Nakon nekih sat vremena, malo se smirio pa razmislio. Možda mu je nešto stvarno trebalo za tih 25 dolara... Stvarno ne pita često za novac. Čovjek je otišao do dječakove sobe i otvorio vrata.

Otac: “Jesi li zaspao, sine?”

Sin: “Ne, tata, budan sam.”

Otac: “Razmišljao sam... Možda sam bio prestrog prema tebi maloprije. Imao sam težak dan i iskalio sam se na tebi. Evo ti 25 dolara koje si tražio.”

Sin: “Oh, hvala ti, tata!!”, poviknuo je.

Tada posegnuvši ispod jastuka, izvuče snop zgužvanih novčanica. Kada je vidio da dječak već ima novac, otac se opet strašno naljuti. Dječak je polako izbrojao svoj novac i pogledao oca.

Otac: “Zašto si tražio još novca, ako ga već imaš?”,
uzviknu ljutito.

Sin: “Zato što nisam imao dovoljno, a sada imam”,
mirno odgovori.

Otac i dalje bijesan upita:
„A sada kada imaš dovoljno novca, šta želiš njime kupiti?“

“Tata, sada imam 50 dolara.
Želio sam kupiti sat tvog vremena?”

Molim te, dođi sutra kući ranije.

Zaista bih se volio igrati s tobom.“

SAMO JE NESIGURNOST SIGURNA

Pantha rhei – Sve teče, samo je promjena stalna.

-Heraklit-

Orlov novi let

Mit o orlu star je skoro isto onoliko koliko i postoji ova moćna ptica.

Prenosi se uvijek s koljena na koljeno kako bi simbolično objasnio sazrijevanje čovjeka. Prema ovom mitu, orao, ta moćna ptica, živi gotovo koliko i čovjek, ali samo ako prođe put bolnog umiranja i ponovnog rađanja. Nije mnogo drugačije ni sa čovjekom.

Negdje u četrdesetima, ako ne i prije, a nekada i kasnije (kada god osjetimo da smo se našli na „polovini“ svoga života), i orao i čovjek odlučuju kojim će putem krenuti, ka preranoj smrti ili dugom životu kakav im je Bog namijenio.

Interesantno je da upravo orao ima najduži životni vijek među pticama. Može doživjeti i 70 godina.

Međutim, kako bi doživio tu starost, orao mora donijeti tešku odluku.

Kada napuni četrdesetu, njegove duge i elastične kandže ne mogu više loviti plijen koji mu služi za hranu. Njegov dug i oštar kljun postaje savijen.

Njegova stara i teška krila, zbog zbijenih pera, zapinju za grudi, što mu onemogućava let.

Tada orlu preostaju samo dvije opcije – ili da umre ili da prođe kroz bolan proces promjena koji traje 150 dana. Taj proces od orla zahtijeva da odleti na vrh planine i sjedne u gnijezdo.

Tu orao kljuca svojim kljunom o kamen sve dok kljun ne otpadne. Nakon što kljun otpadne, orao čeka da novi kljun naraste nakon čega novim kljunom iskljuca stare kandže.

Kad narastu nove kandže, orao počinje kljucati svoja otežala stara pera.

I tako nakon pet mjeseci, orao polijeće u let ponovnog rađanja i živi još 30 godina.

Ova poučna priča o orlu govori o promjenama koje se dešavaju kod skoro svakog od nas u određenoj životnoj dobi ili fazi života.

Mnogo puta, kako bismo preživjeli, moramo sami započeti proces bolnih ali prijeko potrebnih promjena.

Jedino oslobođeni od bremena prošlosti i novostečenom snagom osnaženi vjerom u bolje sutra možemo u cijelosti iskoristiti ono što pred nas postavlja ovo naše danas.

U svim svojim knjigama, pa i na samom početku ovog poglavlja, ponavljam mantru „Samo je nesigurnost sigurna.“

A nesigurnost se definira kao obilje promjena. Analogno tome, samo su promjene sigurne.

Živimo u svijetu u kojem se nivo promjena trenutno povećava za 3 puta svake godine. U jednom takvom „novom svjetskom poretku“ jedna od najvećih iluzija je traženje tzv. „sigurnog posla“. Ne postoji nešto takvo kao što je siguran posao. Svjedoci smo da ljudi koji su radili po 30 godina u jednoj firmi preko noći dobivaju otkaz. Svjedočimo ukidanju ili propadanju cijelih industrijskih grana s kojima propadaju i nestaju nekada „sigurna“ zanimanja. Promjene se stalno dešavaju, sviđalo se to nama ili ne.

Svi smo svakodnevno svjedoci ove nezaobilazne činjenice. Ipak, ljudi se malo čega boje kao promjene. Politika „ne talasaj“ i „ne mijenjaj ništa“ dovodi do stanja u kojem se danas nalazimo. Svi samo kukaju, žale se, nezadovoljni su, a istovremeno niko ništa ne želi da mijenja, niti sebe, niti svoje neposredno okruženje, pa samim tim ni društvo u cjelini.

Sljedeća latinoamerička priča možda na najbolji način daje odgovor na pitanje zašto je to tako.

Pas i ekser

Čovjek je prolazio svakodnevno pored kuće jednog bogataša.

Gazda je često sjedio na verandi u stolici za ljuljanje, mirno i sa uživanjem čitao novine, dok je njegov pas u kutu tiho i bolno cvilio.

Čovjek se danima pitao u sebi zašto pas tako žalosno zavija, a njegov gospodar tako mirno kao da se ništa ne dešava sjedi i čita novine.

Vidajući isti prizor iz dana u dan, čovjek je podlegao svojoj radoznalosti, prišao je vlasniku i zapitao:

„Oprostite, šta je Vašem psu, zašto stalno cvili?“

Gazda spusti novine, pogleda čovjeka i ležerno odgovori: „Nije mu ništa. Leži na ekseru.“

Čovjek je bio u čudu. „Pa zašto se ne pokrene, ako je ispod njega ekser?“

Gazda mu potpuno smireno odgovori: „Zato što ga ne boli dovoljno.“

Bol je jedan od najbržih uzročnika promjene. Kada postane teže trpjeti nego se promijeniti, velika većina ljudi tek tada će se uistinu promijeniti ili bar započeti svoj put prema neophodnoj promjeni. Baš poput psa iz gore navedene priče, mnoge ljude njihov život ili stanje u kojem se nalaze bole dovoljno da bi kukali sebi i drugima, ali ne i dovoljno da bi se pokrenuli i poduzeli nešto kako bi to promijenili i riješili. Često u društvu čujemo kako ovo ili ono ne valja, kako ovaj ili onaj ne treba da bude tu, kako se to i to mora promijeniti i sve se završava na ispraznim pričama koje su na našim prostorima dignute na nivo nacionalnih kultura, pa se nedostatak kukanja smatra nekulturnim, jer se, zaboga, ne uklapate u društvo u kojem je to dominantna tema.

Stvari se ne mijenjaju. Mi se mijenjamo.

-Henry David Thoreau-

Nedavno dobih pitanje od jednog uspješnog mladog direktora: „Da li je za uspjeh bolje koncentrirati se na jedan posao ili imati više različitih poslovnih interesovanja“?

U knjizi „Leading Change“ Kotter objašnjava da postoje 3 vrste odnosa prema promjeni: možemo voditi promjenu,

možemo joj se prilagođavati ili pak možemo biti od onih koji se pitaju šta i kako se desilo kada nas promjena otpuše. Ono što je sigurno jeste da su promjene neminovne i da mi ništa ne možemo uraditi kako bismo smanjili njihov broj ili pak sam intenzitet nadolazećih promjena. Ono što možemo jeste promijeniti svoj odnos prema promjenama.

Drugo pitanje koje sam nedavno dobio bilo je ekonomske prirode: „Da li smatrate da će Euro kao valuta nestati, da će nestati ostale valute i bitcoin ovladati“? Dopustite mi da umjesto odgovora svima koji ovo čitaju postavim jedno drugo pitanje:

Da li se još neko sjeća njemačke marke, šilinga, lire, dinara i ostalih svjetskih valuta koje su jednostavno preko noći prestale postojati?

Ne vidim zašto se isto ne bi moglo desiti i sa mnogim drugim pa i svim valutama.

Šta bi onda bila valuta budućnosti? Ona čije bi nam posjedovanje omogućilo najveću moguću sigurnost u ovom nesigurnom svijetu?

Po mom mišljenju ta valuta se zove „opcije“. Moramo imati više opcija u životu.

Sve što znamo o budućnosti jest da će biti drugačija.

-Peter Drucker-

Kao što je poznato, intenzivno se bavim izučavanjem i u svojim djelima koristim stare priče, legende, basne, mudre izreke i citate. Vjerujem da je davno sve ključno rečeno i da samo mi tome možemo doprinijeti kroz modeliranje starih mudrosti na način da odgovaraju sadašnjem formatu shvatanja. Postoji stara izreka „Ne stavlaj sva jaja u jednu korpu” koja na najbolji način oslikava šta znači imati opcije i diverzificirati svoje mogućnosti. Danas je sasvim normalno da izgubite posao preko noći, ne zbog toga što ste radili loše, nego zato što se firma npr. privatizira (državni poslovi su puni odgovarajućih primjera u svijetu; npr. „siguran” posao u telekomu se gubi zbog privatizacije kompanije), što se preuzima ili spaja sa drugom (npr. jedna finansijska institucija preuzima drugu ili se spajaju), uslijed čega se drastično smanjuje potreba za radnom snagom, ili se provode unutrašnje promjene i usaglašavanja (ukidaju se neke pozicije ili cijeli odjeli pripajaju drugima). S druge strane, pogodno tlo za biznis u nekoj zemlji se preko noći mijenja dolaskom druge političke garniture na vlast ili dolazi do onog najgoreg - rata ili sukoba unutar zemlje ili zemlje sa drugima. Na kraju, postoje i oni uobičajeni razlozi: poslovni partner ili šef

vas preko noći želi zamijeniti jer mu ne odgovarate, ili vas zamjenjuje jer nekom vraća uslugu, ili je promijenio smjer kojim želi ići itd. Sve to nameće potrebu mudrom i pametnom čovjeku da na vrijeme, to jeste dok je sve naizgled mirno i stabilno, radi na sebi, dodatno se osposobljava, povezuje i jača, ukratko, da ima više „opcija”.

Čak i miš kopa tri rupe.

-Johnny Torio-

Promjenu možete inicirati i sami Vi. Upravo to i rade oni najuspješniji. Umjesto da čekaju da ih promjene otpušu, jer se ignorantski odnose prema njihovoj prisutnosti, ili da ih toliko jako zaboli da se moraju promijeniti, oni vode promjene, iniciraju ih sami i tako preveniraju moguće neželjene posljedice dolazećih promjena. Kada shvatite da ne možete napredovati na nekom mjestu ili ostvariti nove, veće ciljeve kako biste naučili nešto novo, ili zaraditi i postati više od onoga što ste bili, i da je jedino moguće ostvariti to što želite mijenjanjem sredine i operacijama na potpuno drugom, višem nivou, Vi inicirate promjenu, aktivno tražite i prihvatate nove ponude u novim oblastima, zemljama i okruženjima.

Dakle, različiti poslovi, biznisi i pozivi, poznanstva sa različitim ljudima iz različitih zemalja su neophodni da bi se preživjele dolazeće promjene. Samo višedimenzionalne osobe to istinski mogu. Danas smo svjedoci da je sasvim normalno da, i na Zapadu i na Istoku, možete dobiti posao ili poslovnu priliku te se preseliti u Dubai, Hong Kong, London, Njemačku ili bilo gdje drugo gdje vam se ukaže prilika da od svog života i karijere napravite najbolje što možete. Da biste to postigli, potrebne su vam opcije. Opcije su valuta budućnosti. Držanje za jednu firmu, jednog čovjeka, stranku, grad, interes, jezik, industrijsku granu, poslovnu poziciju ili biznis bilo bi moguće samo da živimo u državi koja se zove „Utopija”. U godinama pred nama, sa ovakvim intenzitetom promjena, takav stav je siguran put u dugoročnu propast. Darwin je davno rekao da neće preživjeti pametniji ni jači, nego oni koji se uspješnije budu prilagođavali promjenama.

Stoga bi moj odgovor na ova dva pitanja, ali i na pitanje svih pitanja, a to je kako iz stalne nesigurnosti prelaziti i obezbijediti maksimalnu moguću sigurnost, bio sljedeći: strateški i sistematično gradite i imajte što više opcija prije nego što vam zatrebaju. Uložite u sebe i svoja specifična znanja i vještine kako biste uvijek i svuda kao autoritet bili traženi i dobro došli. U svijetu u kojem je samo nesigurnost sigurna sa tom valutom bit ćete daleko najsigurniji.

Neka Vam na tom putu stalnih promjena ponekad pomogne i ova divna molitva koja je postala svojevrsna mantra mnogih organizacija koje se bave različitim vrstama odvikavanja od poroka, ali i promjenama i pozitivnim transformacijama općenito:

*Bože, daj mi snage:
da prihvatim ono što ne mogu da promijenim,
hrabrosti da promijenim ono što mogu
i
mudrosti da razlikujem jedno od drugoga.*

-Drevna molitva Sioux Indijanaca –

SAPIENTIA EST POTENTIA

U mudrosti je moć.

-Latinska izreka-

Udarac od milion dolara

Jedan veliki biznismen, nakon što je dogovorio najveći posao u historiji svoga preduzeća, suočio se sa iznenadnim i naizgled nerješivim problemom. Naime, kompletna proizvodnja, bez ikakvog upozorenja, jednostavno je prestala, i to na dijelu koji uvezuje skupocjene mašine, a što je dovelo do momentalnog prekida kompletne proizvodnje njegovog osnovnog proizvoda za koji je već imao potpisanu i unaprijed plaćenu veliku narudžbu.

Pozvani su redom stručnjaci raznih profila koji su mahom nakon izvršenih detaljnih pregleda radeći sa čitavim timovima samo slijegali ramenima ne znajući niti šta je, a kamoli kako da se to popravi. Zbog ogromnih penala koji su prijetili, ali i višemilionske zarade, kod biznismena je zavladała ogromna panika.

Njegovi ključni inženjeri, ali i on sam, od samog početka znali su ko je daleko najbolji stručnjak u toj oblasti, ali ga nisu pozivali znajući da je izrazito skup i tražen. Na kraju, nakon bezbroj neuspješnih pokušaja svih ostalih ipak su ga kontaktirali i pristali na njegove uslove, a to je isplata od jednog miliona za efikasno otklanjanje kvara i ponovno osposobljavanje cjelokupne proizvodnje.

Kada je konsultant došao u pogone preduzeća, smireno je slušao inženjere, razgovarao sa radnicima pokušavajući povezati kada je i kako to sve nastalo. Nakon samo jednog sata, izvadio je iz svoje torbe mali čekić, stao na mjesto koje je prije toga fokusirao i izveo jedan udarac čekićem u tu tačku. Poput neke magije odjedanput je sve proradilo! Biznismen i svi njegovi zaposlenici bili su oduševljeni, posebno ako se ima u vidu da su prijašnji konsultanti kao jedino rješenje predlagali zamjenu cjelokupnih proizvodnih mašina, što bi koštalo više stotina miliona dolara, a što bi dovelo do sigurnog bankrota preduzeća.

Konsultant je sutradan, kako je inicijalno dogovoreno, ispostavio račun od jednog miliona dolara za svoje usluge.

Kako to inače biva kod ljudi, nakon što se riješe ogromne boli ili problema, počinju preispitivati jesu li baš morali toliko platiti? Mnogi su govorili: „Milion dolara za jedan udarac čekićem – pa to je nečuveno? Maksimalna cijena udarca čekićem može biti nekoliko dolara! Kako ćemo to uopće pravdati?“

Imajući to u vidu, biznismen je tražio da se uključi njegova finansijska služba koja je vratila fakturu konsultantu zahtijevajući da precizira cijenu kroz aktivnosti koje je poduzeo.

Istog dana dobili su novu fakturu od konsultanta na kojoj je pisalo:

Udarac čekićem = 1 dolar

Znati gdje treba udariti = 999.999 dolara

Kada je dobio fakturu, biznismen se samo nasmijao i sa zadovoljstvom izvršio traženu uplatu.

Duboko vjerujem da je dobro najveći neprijatelj sjajnog. Danas previše ima dobrih advokata a premalo sjajnih, dobrih ljekara a premalo sjajnih, dobrih konsultanata i coacheva a premalo sjajnih... baš kao u prethodnoj priči. I uvijek svi nekako znaju ko je najbolji u svome poslu kada npr. treba operisati nogu, svi znaju ko je ultimativni autoritet u toj oblasti i taj se uvijek traži i nikada nije bez posla. Čini mi se da sam nedavno pročitao da samo u mom gradu ima više od 400 registrovanih advokata, ali kod svih zvučnih slučajeva uglavnom se spominje i pojavljuje nekih pet imena. Iako imaju identična zvanja, npr. doktor specijalista ortoped ili advokat sa licencom advokatske komore (najčešće specijaliziran za neki ogranak prava) ili licencirani coach, i po nekoj inerciji u formalno-pravnom smislu svi su se specijalizirali i samim tim postali eksperti u svojoj oblasti,

razlika među njima je ogromna. Svi oni jesu eksperti, ali ne i autoriteti. U tome leži istinska razlika, jer eksperti uče od autoriteta. Kako se to postaje ne samo ekspert (neko ko je dovoljno dobar) nego i autoritet (neko ko nije dobar već sjajan u onome što radi) u svojoj oblasti, na zoran način, otkrit će nam sljedeća priča.

Picasso

Poznato je da je Picasso jedan od rijetkih umjetnika koji je ogromnu slavu stekao još za života.

Malo je poznato da nije imao nikakvu podršku za svoj rad u mladim godinama, posebno zato što se suprotstavljao ustaljenim školama i metodama slikanja, zbog čega je mnogo patio i jako loše finansijski živio, istovremeno nikada ne prestavši da se usavršava, radi na sebi i svojim djelima i vjeruje u svoj veliki uspjeh, pa i onda kada su najbliži njegovi prijatelji i saradnici izgubili svaku vjeru.

Nakon jednog od kulturnih izlaganja postigao je slavu svjetskih razmjera.

Način njegovog slikanja, specifičnost boja koje je koristio, ali i sposobnost da oživi sliku bili su nadaleko čuveni i

poznati. Istovremeno, slovio je za velikog osobenjaka, vrlo rijetko bi prihvatao bilo kakav rad po narudžbi. Za vrijeme njegovog boravka u Parizu mnogi su pokušavali doći do velikog umjetnika kako bi im svojom specifičnom tehnikom naslikao njihov portret. Žena jednog od najvećih bogataša bila je naročito uporna u tome i nakon što je iscrpila sve moguće poznate kanale, odlučila je da pokuša dobiti termin kod Picassa preko njegove omiljene služavke. Ostala je nemalo iznenađena kada ju je istog dana služavka obavijestila da može sutra doći u Picassovu rezidenciju u 11 sati.

Cijelo jutro je provela u uljepšavanju, povela je sa sobom cijelu posluhu očekujući da će slikanje trajati cijeli dan. Prilikom upoznavanja Picasso joj je rekao da je cijena portreta 300 hiljada franaka. Uprkos tome što je cijena bila izuzetno visoka, sa zadovoljstvom je pristala znajući da će biti jedna od rijetkih koja će se moći pohvaliti da joj je lično Pablo Picasso napravio portret. Picasso ju je namjestio da sjedne, zamolio da gleda u jednu tačku. Nakon tačno 30 minuta uručio joj je njen portret koji je izgledao fenomenalno!

Iako oduševljena svojim portretom, žena nije odoljela i upitala je Picassa: „Tristo hiljada franaka za 30 minuta Vašeg rada?“

„Ne“, odgovorio joj je Picasso.

„Tristo hiljada franaka za 30 godina mukotrpnog rada, stalnog učenja i konstantnog usavršavanja!“

Nakon toga je uzeo novac i otišao bez pozdrava.

Potrebno je 20 godina za uspjeh preko noći.

-Eddie Cantor-

Jedini siguran način da postignemo više jeste da postanemo više. To je jedini siguran način. Uvijek bio i uvijek će biti. Naravno, neki ljudi postignu više na prevaru ili vezu, ali to nije ništa drugo do zapadanje u jednu od najopasnijih zamki tzv. „prihvatanja kratkoročnog rješenja za dugoročni problem“, koji se u pravilu uvijek i bez izuzetka poput nekog bumeranga negativno vrati i narodski rečeno „obije od glavu“. Moj poslovni coach naučio me je da je „znati puno o malo tajna svakog velikog uspjeha“. Malcolm Gladwell u svojoj fantastičnoj knjizi „Outliers“ navodi tzv. pravilo „10.000 sati“ bazirano na studiji koju je proveo Anders Ericsson kojom je dokazano da se majstorstvo postiže konsekvantnim i sistematičnim ulaganjem 10.000 sati u učenje i ovladavanje jednom (samo jednom) specifičnom vještinom. Ukoliko uzmemo u obzir prosječni

radni fond, navedeni broj sati realno je moguće postići ukoliko investiramo 20 sati sedmično u periodu od 10 godina. Dakle, kada svjesno kažemo da želimo biti najbolji u polju npr. transformacijskog coachinga, potrebno je da 5 radnih dana, svaki dan po 4 sata čitamo, slušamo, učimo i iznad svega primjenjujemo sve što možemo i trebamo znati o transformacijskom coachingu i nakon 10 godina nema apsolutno nikakve dileme da ćemo postati onaj sjajni istinski autoritet u oblasti tog istog transformacijskog coachinga. Ova teorija je višestruko dokazana i apsolutno funkcionira ukoliko se adekvatno primijeni na bilo koju oblast koju mi odaberemo.

*Najvažnija i najbolja investicija
koju ikada možete uraditi
jeste investicija u samog sebe i svoje znanje.*

- Warren Buffett-

Po mom dubokom uvjerenju, problem neuspjeha mnogih danas, bar kada je znanje u pitanju, dolazi iz tri ključna razloga. Prvi razlog je što nakon završenih škola, fakulteta, postdiplomskih studija, pa i doktorata ljudi jednostavno prestanu da uče i generalno ulažu u sticanje novih znanja i vještina za koje je tržište u tom momentu spremno da

plati visoku cijenu. U vezi s tim, zamolio bih Vas sada da nakratko zastanete i uradite sljedeću vježbu:

1. Izračunajte koliko ste od svoje 18. godine do danas potrošili novca na nekretnine, auta, odjeću, tehniku i namještaj, izlaske, odmore, luksuz itd. Zapišite ukupan iznos.
2. Sada izračunajte koliko ste novca investirali u SEBE (seminari i škole koje ste sami platili, knjige i pretplate iz kojih ste nešto važno naučili, coaching itd.). Zapišite ukupan iznos.
3. Koliki je jaz između ove dvije stvari (3:1, 50:1, 300:1 itd.)?
4. Sada definirajte koliko novčano vrijedite sami sebi. Koliko ste spremni investirati da lakše upravljate svojim vremenom, svakodnevnim zadacima, privatnim i poslovnim izazovima, odnosima s drugima, životom općenito?
5. Definirajte jednu akciju koju ćete odmah poduzeti kao rezultat gore navedene analize!

Nadam se da je vježba koju ste upravo uradili djelovala iluminirajuće na Vas te da sam bar djelomično uspio osvijestiti i kod Vas važnost povećanog kontinuiranog ulaganja u samoga sebe. Drugi problem jeste nedostatak fokusa, odnosno specijalizacije, o čemu sam ranije govorio i

na šta se referira pravilo „10.000 sati“. Dakle, kada vrijeme i novac počnete mnogo značajnije ulagati, važno je da to ide predominantno u jedno područje u kojem želite postati autoritet, a suportivno i paralelno u nešto bez čega nije moguće dugoročno održati taj uspjeh, a što lično nazivam „funktionalnim znanjima i vještinama“.

Kada bismo radili anketu i pitali, sistemom slučajnog uzorka, ljude na ulici šta žele u životu, najčešći odgovori bi bili da budu uspješni i sretni. Imajući navedeno u vidu, prosto nevjerojatna je činjenica da ni na jednom nivou formalnog sistema obrazovanja niko nas ne uči kako da postanemo uspješni i sretni. Dokle god živimo, trebali bismo učiti kako se živi. Upravo iz tog razloga u mojoj Akademiji (www.kenancrnkicacademy.com) akcenat je upravo na sticanju funkcionalnih znanja, odnosno primijenjenih i uvijek potrebnih vještina koje se podjednako mogu primijeniti na personalni, profesionalni i korporativni rast i razvoj. Naš svjesni današnji rast i razvoj jedina su garancija da će nam svako sutra biti bolje i uspješnije od onog danas.

I posljednji i možda najvažniji razlog neuspjeha jeste poklanjanje prevelike pažnje samom znanju, a zanemarivanje mudrosti. Upravo iz tog razloga ovo poglavlje, baš kao i moto moje akademije nosi naziv „Sapientia est potentia – u Mudrosti je Moć“. Velika je razlika između znanja i mudrosti. Onog momenta kada stečena znanja naučimo živjeti, postat

ćemo mudri. Jedno je znati šta je potrebno za uspjeh, sreću i napredak u svakom pogledu, a sasvim drugo je to moći upotrijebiti u svakodnevnom životu. Svi ljudi uglavnom znaju šta treba da rade, ali ne rade svi ljudi ono što znaju da treba-ju raditi. Mudrost, kako je ja shvatam, u pojednostavljenom je smislu znati stečeno znanje upotrijebiti.

Važnost navedenog najbolje nam ilustrira sljedeća priča.

Nasrudinov savjet

Nasrudin hodža je slovio za velikog mudraca kojem su dolazili učenici iz cijelog svijeta kako bi im dao vrijedan nasihat (savjet). Istovremeno, bio je i veliki šaljivdžija te često upravo kroz humor prenosio neke od najvažnijih svojih poruka. Prema jednoj od predaja, jednog dana, u želji da svoje predavanje rastereti igrom i smijehom, krenuo je da se penje na visoku krušku. Kada se popeo na sami vrh, iznenada je pao i jako udario o zemlju. Od straha i brige njegovi učenici potrčali su da zovu doktora. Na to im je Nasrudin rekao: „Ne zovite mi doktora. Zovite mi nekoga ko je pao sa kruške, samo on zna kako mi je sad i kako da mi bude bolje.“ Svi su se na to od

srca nasmijali, istovremeno prihvatajući još jednu šaljivu ali izrazito poučnu životnu mudrost Nasrudina.

Najbolji projekt na kojem ćete ikada raditi ste upravo Vi. I kada nemate šta da radite, radite na sebi jer tu uvijek ima puno posla. Radeći na sebi, svjesno i ciljano ulažući novac, vrijeme i napor, istovremeno primjenjujući sve ono što je naučeno pod vodstvom i mentorstvom nekoga ko iza sebe ima realne rezultate, postat ćete sjajni ne samo u oblasti života za koji ste se opredijelili nego i u upravljanju svojim životom općenito. Po mom dubokom uvjerenju, nije toliko važno da uspijemo u životu. Važno je da nam život uspije. Nakon postizanja tog stepena i ovladavanja tom vještinom u svakodnevnom životu, istinski ćete shvatiti ono pravo duboko značenje naslova ovog poglavlja.

*Da bismo stekli znanje, moramo učiti.
Da bismo stekli mudrost, moramo primjenjivati.*

-Marilyn Vos Savant-

ZABORAVI, ALI NE OPROSTI

*Dvije stvari su potrebne za sreću:
dugo zdravlje i brzo zaboravljanje.*

-Albert Schweitzer-

Dva monaha

Dva monaha na hodočašću stigla su do gaza neke rijeke.

Tamo su ugledali djevojku u donjem rublju, koja očito nije znala šta da radi pošto je voda bila duboka, a ona, ne želeći da upropasti svoju odjeću, stajala je nepomično, prestrašena i izložena riziku da se utopi u nadolazećoj bujici.

Bez ikakvog razmišljanja, stariji monah uprtio ju je na leđa, prenio preko rijeke i spustio na drugu obalu. Djevojka je zahvalila, a monasi su mirno nastavili svojim putem.

Međutim, poslije jednog sata, mlađi monah počeo je da prigovara:

„Sigurno da nije dobro što si dotakao ženu. To je potpuno u suprotnosti sa zabranom bliskog kontakta sa ženama!

Kako si mogao da uradiš nešto što se kosi sa našim strogim monaškim pravilima?“

Stariji monah koji je djevojku prenio preko rijeke odgovorio je: „Smatrao sam da mi je veći grijeh pred Bogom pustiti je da izgubi život nego prekršiti interna pravila našeg reda.“

„Ipak, mi smo se zamonašili i nisi trebao da je nosiš«, uporan je bio mlađi monah.

Nakon što se ovaj razgovor i ubjeđivanje nastavilo cijeli sat vremena stari monah je u jednom momentu zastao i mirno odgovorio:

„Brate moj, ja sam tu ženu manje od minute nosio. Ostavio sam je pored rijeke još prije jedan sat. Reci mi, molim te, zašto je ti još uvijek nosiš?“

Koliki god da je grijeh koji smo počinili ili nepravda koja nas je zadesila, po nas, naše duševno zdravlje i život puno je opasnije stalno iznova o njemu misliti, preispitivati ga ili, poput monaha u prethodnoj priči, žargonski rečeno, ‘nositi ga na leđima’ još dugo nakon što se desio. Možda upravo zbog toga otac moderne pozitivne psihologije William James još davne 1890. godine ustvrdio je da je „za praktičnu upotrebu našeg intelekta važan zaborav koliko i sjećanje“.

Njegovu tvrdnju mnogo godina kasnije dodatno su potvrdili u višegodišnjoj naučnoj studiji Richard Blake i Paul Frankland sa Univerziteta u Torontu, dokazujući jednu naizgled nevjerovatnu povezanost po kojoj svako pravo učenje u svojoj osnovi znači zaboravljanje.

Naime, ko god želi sačuvati sve u svome pamćenju zasigurno neće dugoročno biti u stanju da stvara nove veze između hipokampusa (dio kore velikog mozga u unutrašnjem dijelu sljepoočnog režnja) i frontalnog korteksa, koji igraju odlučujuću ulogu za pamćenje. U slobodnom prijevodu, 'čuvanje svega u našem pamćenju' onemogućava nam sticanje novih znanja, vještina, ali i proživljavanje nekih drugačijih i ljepših osjećaja i emocija. Upravo iz tog razloga svjesno zaboravljanje osnovni je preduslov za stvaranje dovoljnog prostora u našoj svijesti, ali i podsvijesti za nova iskustva koja ultimativno mijenjaju same veze između nervnih stanica. Poneke spojnice, sinapse čak i trajno nestaju kroz mehanizam samozaštite, što dovodi i do izbljeđivanja nekih starijih informacija. No, u većini slučajeva to ne znači da je i sama informacija trajno izbrisana - samo pristup njoj postaje teži (poput starih informacija na hard-disku kompjutera) i to upravo za naše dobro.

Kolika je težina bilo čega što nismo u mogućnosti zaboraviti i „pustiti“ najslikovitije nam može pokazati sljedeća priča.

Težina čaše

Jedan profesor fizike održao je svojim studentima sljedeće predavanje:

„Svakog dana suočavamo se sa izazovima i preprekama, koje nam pomažu da rastemo i koje nas definiraju. Ali, kada se stres uvuče, to može učiniti da stvari postanu skroz nemoguće. Može nas čak paralizirati i spriječiti da uradimo stvari koje moraju da se završe!“

Onda je sipao vodu iz bokala u čašu i pitao svoje studente:

„Koliko je teška ova čaša vode?“

Studenti su davali razne odgovore. „Dva decilitra“, rekla je jedna studentkinja, a zatim su se nizali odgovori „Tri grama, pet grama, stotinu grama...“

Profesor im je na to odgovorio:

„Apsolutna težina ove čaše nije bitna. Ona zavisi od toga koliko dugo je držimo. Ako je držimo jedan minut, ništa se neće desiti. Ako je držimo jedan sat, počet će da me boli ruka. Ako je držim cijeli dan, moja ruka će utrnuti i, možda, na kraju čak i trajno ostati paralizirana.

Dakle, težina čaše nije se promijenila, ali, što je duže držim, ona postaje teža.

Stresovi i brige u životu su poput ove čaše vode. Ako mislite o njima neko vrijeme, onda nije problem. Ako mislite o tome malo duže, onda počinje da boli. Ako mislite o njima cijeli dan, ili pak kao neki cijeli život, bit ćete paralizirani i nesposobni da uradite bilo šta drugo.

Zato, kada Vam postane preteško, zapamtite: spustite čašu.“

Svi smo mi u ovome životu bili izigrani i povrijeđeni. Svima je prije ili kasnije neko slomio srce i izdao ga i najčešće su to bili ljudi kojima smo vjerovali, koje smo voljeli i poštovali. Ali, koliko god da nam je neko zlo nanio, nepravdu učinio, bolno nas povrijedio, radi sebe i svoga psihičkog zdravlja mi to moramo što prije zaboraviti, jer što duže taj gorki osjećaj ostaje u nama, to postaje teži i nama i svima oko nas. Stara narodna mudrost govori kako sirće na kraju uvijek izjeda svoju posudu, upravo tako ti osjećaji izjedaju i nas i neminovno nas vode stazama depresije, ozlojeđenosti, pesimizma i stalne nesreće.

Samo zaboravom, ignorancijom i novim uspjesima najefikasnije se svetimo onima koji su nas povrijedili. Dok god razmišljamo o njima i osjećamo se loše zbog onoga što su nam uradili, dopuštamo im da nas pobijede, jer upravo to im je i bio cilj.

S druge strane, samo kada trajno izbrišemo iz memorije te teške i traumatične događaje, stvaramo dodatni prostor za neke nove, mnogo ljepše osjećaje. Važno je shvatiti da je to proces i potrebno je vrijeme, ali, kao i u svemu, vježba je ta koja stvara majstora i upravo s vremenom se i naučimo da brže „otpuštamo“ ta negativna iskustva i emocije i tako stvaramo prostor za ono lijepo što nas sigurno čeka. Velika je istina da se dobre stvari počnu dešavati kada se udaljimo od loših ljudi u našem životu. Ipak, život me je naučio da upravo ti loši ljudi dolaze uvijek sa zadatkom da nas nauče neke od najvažnijih i najbolnijih lekcija koje će nam kasnije trajno koristiti u našem budućem životu. Tek kada te i takve ljude izbacimo iz naših misli, energija, razgovora i uopće života, stvaramo prostor koji mogu tada zauzeti oni dobri ljudi koje na razini te lijepe energije „manifestiramo“ i koji nas, baš kao i mi njih, čekaju. Nikada ne treba izgubiti iz vida da u životu ne postoje slučajnosti, i da mi nesvjesno koračamo prema mjestima i ljudima koji nas čekaju oduvijek.

Zaborav je preduslov dugog i sretnog života. Ipak, iz neugodnih iskustava trebamo izvući pouku i ne dozvoliti da nam se ponovo iste stvari dese.

*Prevari me jednom, i neka je stid tebe.
Prevari me dvaput, i neka je stid mene.
Prevari me triput, i neka nas je stid obojicu.*

-Stephen King-

Pitanje oprosta dolazi tek nakon što zaboravimo i nije po mome mišljenju nešto što također nužno moramo uraditi. Neke stvari se jednostavno ne praštaju ili ne smiju oprostiti. To je pitanje ličnog izbora svakoga od nas. Kada brzo i lako praštamo i nemamo jasnu „crvenu liniju“, ljudi se naviknu da nas ponovo izdaju i vrijeđaju, jer znaju da uvijek mogu računati na naš oprost. Lično, vjerujem u pružanje druge šanse svakome ko je nehotice ali ne i nekome ko je namjerno i svjesno pogriješio, jer djela se vrednuju prema namjeri. Ipak, ne vjerujem ni u kakav oblik aktivne osvete, jer i to predstavlja ponovno bavljenje onim nebitnim ljudima na koje sam svjesno zaboravio da su ikada i postojali u mome životu.

Masovni uspjeh i sreća najbolja su osveta.

-Frank Sinatra-

Ništa vaše neprijatelje i izdajnike neće povrijediti više od toga da vide da nisu postigli svoj cilj i da ste sada bez njih sa nekim novim ljudima i, naravno, onima koji su svoju ljudskost kroz vrijeme uvijek iznova dokazivali sretni i uspješni, dok istovremeno puštate njih da se po zaslugama svakodnevno očajnički guše u ovozemaljskom paklu vlastite mržnje i ogorčenosti.

Ko vjeruje u onaj svijet svjestan je i činjenice da Gospodar neće suditi ljudima dok se prvo međusobno ne vrate dugovi iz ovog života.

Naravno, ukoliko ste u stanju i postigli ste tu razinu svijesti viših entiteta, onda naravno da je najbolje i zaboraviti i oprostiti, baš kako nam to lijepo opisuje posljednja i možda i najvažnija priča u ovome poglavlju.

Mudrac i vreća

Jednog dana učenik je pitao mudraca:

„Učitelju, tako si mudar, uvijek si dobro raspoložen i nikada te nisam vidio da se ljutiš. Molim te, poduči me da i ja takav postanem.“

Učitelj se zamisli i nakon nekog vremena pristane te zamoli učenika da sutra donese krompire i jednu vreću.

“Razmisli o svim ljudima koji su u skorije vrijeme rekli ili učinili nešto protiv tebe, posebno onima kojima ne možeš oprostiti. Svako takvo ime ureži u jedan krompir i stavi sve takve krompire u vreću.”

Učenik se sjeti mnogih imena i uskoro mu je vreća bila puna krompira.

“Sedam dana ćeš nositi vreću sa sobom kamo god pošao”, reče mudrac.

“Nakon toga ćemo opet razgovarati.”

Učeniku se zadatak učini lakim. Nositi okolo vreću krompira nije baš jako teško. No, nakon nekog vremena, vreća mu posta pravi teret. Smetala mu je i sve mu je teže

bilo podići je na rame, premda je bila jednako teška kao i prvog dana zadatka. Nakon nekoliko dana iz vreće je počelo smrdjeti. Izrezbareni krompiri počeli su trunuti i vonjati. Ne samo što ih je bilo nezgodno svukud vući sa sobom nego je to postalo i prilično neugodno. Ipak, izdržao je zadatak i sedam dana je napokon prošlo.

Mudrac pozva učenika i upita ga: “Jesi li razmišljao o ovome?”

“Jesam, učitelju”, odgovori učenik. “Kad nismo u stanju ignorisati te ljude, zaboraviti na njih i ono što su uradili, te iznad svega oprostiti, nosimo te svoje negativne osjećaje svuda sa sobom, kao što sam ja nosio krompir. Negativnost je težak teret, a s vremenom postaje sve teži i neugodniji.”

“Da, upravo se to događa kad nam se neko zamjeri tako da to ne možemo zaboraviti. I, šta misliš, kako možemo olakšati taj teret?”

“Moramo težiti tome da oprostimo u sebi i radi sebe.”

“Oprostiti čovjeku koji te povrijedio značilo bi trajno ukloniti jedan krompir iz vreće. Koliko je osoba kojima si ti spreman oprostiti i na njih zaboraviti?”

“Dosta sam razmišljao o tome, učitelju”, reče učenik.

“Premda to od mene zahtijeva priličan napor, odlučio sam oprostiti svima.”

“Odlično, znači da možemo izvaditi sve krompire. Je li se i ove sedmice još neko ogriješio o tebe?” Učenik je malo razmišljao, a onda priznao da je bilo takvih, premda ga je uhvatio strah da će se njegova prazna vreća opet napuniti krompirima.

“Učitelju”, upita učenik, “ako nastavim ovako, neće li u mojoj vreći svake sedmice biti krompira i tako unedogled?”

“Da, dokle god ljudi govore protiv tebe ili rade protiv tebe i ti tome pridaješ važnost, dotle će u vreći biti krompira.”

“Ali, učitelju, mi ne možemo kontrolisati postupke drugih ljudi. Kako nam mudrost u tom slučaju može pomoći?”

“Do prave mudrosti još nismo ni stigli. Sve o čemu smo dosad razgovarali posve je uobičajen odnos prema oprostaju. Razni filozofi i razne vjere uče nas istome — treba težiti tome da oprostimo, jer to je velika vrlina i iznad svega potrebna je nama, a ne onima kojima praštamo. Ali to nije puna mudrost, jer prava mudrost odiše lakoćom i ne poznaje težnju.”

“A šta bi to bilo, učitelju?”

“Na to pitanje možeš i sam odgovoriti. Ako su krompiri naši negativni osjećaji, šta je vreća?”

“Vreća je... da nema vreće, ne bih imao u čemu držati krompire. To je, dakle, nešto u nama što nas tjera da se zadržavamo na osjećaju povrijeđenosti... Znam šta je to kod mene: previše držim do toga šta drugi o meni misle i šta su mi uradili.”

“I šta će se dogoditi ako prestaneš do toga držati?”

“Tada mi se bilo šta što bi ljudi mogli reći ili učiniti protiv mene neće činiti tako velikim. Naravno, znat ću ko je kakav i kako da se prema tome postavim, ali neću tim ljudima i onome što su radili ili rade u svome životu davati emocionalnu težinu niti dragocjeno vrijeme koje imam na ovom prolaznom svijetu.”

“Ako je tako, ne moraš više urezivati imena u krompire. To znači da nema više tereta i nema više smrada. Put opraštanja je svjesna odluka, ali zaboravom ne samo da ćeš maknuti pokoji krompir nego ćeš odbaciti cijelu vreću.”

Zaborav je možda više nego sam oprost “ključ za sreću”...

Nedostatak opraštanja i zaborava povređuje nas više nego što povređuje ostale. Sve što se događa u našem životu je lekcija, izazov, ali i prilika za rast. Greška se može preobratiti u zlato učenjem iz nje. Oprostiti jednako je osloboditi sebe.

Oslobodite se negativnosti i uživajte u dragocjenosti svakog trenutka koji Vam je Bog podario na ovom prolaznom svijetu. Na ovom svijetu mi smo samo putnici, pa gledajmo da nosimo na svojim leđima što manje tereta. Svjesnim zaboravom odbacimo taj teret kako bismo se poput iskusnih planinara mogli popeti na najviše vrhove. Uostalom, uz manje tereta lakše se putuje i mnogo više se uživa.

*Oprostiti znači osloboditi zatvorenika,
te shvatiti da si taj zatvorenik ustvari bio ti.*

-Lewis B. Smedes-

TVOJE JE SAMO ONO ŠTO DAŠ

*Kad čovjek umre, prestaju sva njegova djela,
osim u tri slučaja: ako ostavi trajno dobro djelo,
ako ostavi znanje kojim će se drugi koristiti i ako ostavi
dobro dijete koje će za njega dobro činiti.*

- (Hadis)-

Četiri svijeće

Siromašna porodica sjedila je u maloj sobi.

Napolju je padao snijeg.

Njihovu trošnu sobu grijale su četiri svijeće.

Bila je to za njih teška, jako teška godina.

U sobi je vladala melanholična tuga i tišina.

Takva tišina da je mali dječak zaspavši mogao čuti svijeće kako tiho razgovaraju.

Prva svijeća reče: “Moje ime je VJERA. Svijetlim kako bi ljudi vjerovali u sebe i druge. Ali većina ljudi prestala je da vjeruje. Previše su negativni prema sebi i jedni prema drugima. Osjećam kao da im moja svjetlost ne treba više. Polako se gasim...”

Druga svijeća progovori: “Moje ime je MIR. Svijetlim u ime mira na ovome svijetu. Ali osjećam kao da gubim snagu. Sve je više neprijateljstva, rata i terora među ljudima. Mislim da moja svjetlost neće dugo poživjeti, također...”

Treća svijeća tužno reče: “Moje ime je LJUBAV. I meni ponestaje snage. Otkako postojim, vjerovala sam da su ljudi

na ovom svijetu stvoreni da vole sebe i jedni druge. Ali ljubav se počela kupovati i prodavati, ljudi su prema sebi i svojim najmilijima postali prestrogi i zli. Zavladao je egoizam i laž, a ona prava iskrena ljubav kao da prestaje da postoji.

Mislim da će se, nažalost, i moje svjetlo uskoro potpuno ugasiti...”

Nakon tih riječi dječak otvori oči. Jako se rastužio kada je vidio da je samo jedna svijeća u sobi ostala da plamti. Počeo je da plače i kroz suze rekao trima svijećama: “Trebale ste nastaviti gorjeti. Potrebne ste meni i mojoj porodici. Zašto ste se predale? Šta će sada s nama biti?”

Četvrta svijeća na to progovori umirujućim glasom: “Nemoj se bojati i žalostiti, drago moje dijete. Ja još uvijek gorim i nikada se neću predati. Znaj da dokle god svijetli moj plamen, i one tri se uvijek veoma lako mogu tim plamenom ponovo upaliti.”

Dijete na to odgovori: “Slušao sam prve tri svijeće. Shvatio sam njihovu priču i zapamtio njihova imena. Ali ti mi, najsjajnija svijećo, nisi rekla svoje ime.”

“Moje ime je NADA!”

*Niko se ne može vratiti u prošlost i stvoriti novi početak.
Ali svako može početi danas i stvoriti drugačiji završetak.*

-Karl Barth-

Koliko god da je teška situacija u kojoj se trenutno nalazite, koliko god da sve izgleda besmisleno i mračno, uvijek i iznova se treba sjetiti da nada posljednja umire i da, dokle god nismo izgubili nadu u sebe i naše bolje sutra, šanse postoje da nam se život trajno promijeni. Uostalom, svaki dan nas iznova uči da se i najmračnija noć završava svitanjem. Neko je to jednom tokom nekog znakovitog istraživanja jako dobro apostrofirao na način da je zaključio da ljudi mogu živjeti 40 dana bez hrane, 4 dana bez vode, 4 minute bez zraka, ali samo 40 sekundi bez nade!

Ipak, kada je teško i kada nam nestane motivacije, uvijek i iznova se moramo sjetiti da u svojoj osnovi riječ motivacija počinje od riječi motiv. Šta je naš motiv, odnosno šta je naše zašto? Nietzsche je dobro zaključio da „ko ima dovoljno jako zašto, izaći će na kraj s bilo kojim kako“.

Zašto smo ustali jutros, zašto idemo na posao na koji idemo, zašto provodimo dane kako ih provodimo, zašto uopće živimo, uostalom, zašto čitamo ovu knjigu te, iznad svega, šta ćemo i zašto uraditi nakon što je pročitamo?

Kažu da je jedina svrha života život sa svrhom. Misija nije ništa drugo nego izjava o svrsi postojanja. Kada kažemo za nekoga da se nalazi na misiji, onda govorimo o nekome ko je davno dao odgovor na svoje „Zašto“ i koga je upravo zbog toga teško skrenuti, unatoč svim svakodnevnim poteškoćama, sa puta kojim je krenuo.

*Dva najvažnija dana u životu svakoga čovjeka
su dan kada se rodi i dan kada istinski spozna zašto.*

-Dr. John C. Maxwell-

Iz života niko ne izlazi živ. Osim onih koji ga nadžive.

Šta je kome život najlakše možemo vidjeti iz načina na koji se prema njemu odnosi. Po mom dubokom uvjerenju, postoji pet vrsta ljudi i samim tim pet vrsta uvjerenja koja determiniraju svakodnevni odnos prema životu.

Prvi su oni koji na ovom svijetu prosto egzistiraju, tj. postoje. Udišu zrak, jedu, piju, spavaju, a život prihvataju kao neku jednostavnu činjenicu.

Drugi su oni koji dopuste da ih život jednostavno potroši. Takvi kao da život posmatraju kao kaznu i po toj kazni

žive dopuštajući da ih život za kaznu samelje u obilju boli, tuge i svakojakih poteškoća koje kao da svojim mislima i ponašanjima stalno i iznova prizivaju.

Treći su oni koji preživljavaju. Omiljena izreka ovih ljudi je: „Šta ćeš, mora se živjeti.“ Oni život posmatraju kao iskušenje i nastoje ga prosto preživjeti do momenta kada im se približi sudnji čas. Svoj odnos prema životu često pravdaju nepravednim odnosom drugih prema njima. Zajednička stvar za prve tri kategorije je da drugima, društvu, vremenu ili okolini pridaju odgovornost za svoje stanje, istovremeno izbjegavajući i sam spomen na vlastitu odgovornost za stanje i razmišljanje koje svakodnevno baštine.

Četvrti su oni koji proživljavaju život. Interesantno, zar ne, jedno slovo a tolika razlika između preživjeti i proživjeti život! Ova vrsta ljudi život doživljava kao dar i tako se prema njemu i odnosi. Oni su svjesni da je do njih i samo da njih kako će živjeti i preuzimaju odgovornost za svoj život bar djelomično u dijelu koji se odnosi na njegovu eksploataciju, odnosno uživanje. U tom smislu, život žive „punim plućima“, nastoje iskoristiti svaku njegovu sekundu u uživanju, igri, zabavi i veselju.

Peta vrsta su oni koji, također, prihvataju život kao dar, ali ne samo kao dar u kojem treba nemilosrdno uživati već i kao dar na kojem treba zahvaljivati i koji treba

otplatiti. Ovi ljudi su odavno preuzeli punu odgovornost za sve što im se dešava u životu, svjesni da oni nisu samo puki posmatrači nego i kreatori svojih sudbina, ne samo čitatelji nego i pisci knjige svoga života koja će svima na kraju istoga na ovaj ili onaj način biti uručena. Oni znaju da su sa svrhom dobili život na dar. Znaju ne samo da žive nego i zbog čega žive. Ovi ljudi su otkrili onu istinsku i pravu svrhu svoga života.

Znaju da trebaju ostaviti trag i vrijedno, ciljano i sistematično rade na tome. Njihov život postaje najljepša priča ikada ispričana i oni su oni koji iz života izlaze živi.

Knjiga „Nadživjeti život“ namijenjena je upravo takvima i svima koji to tek namjeravaju postati. Onima koji ne samo da razumiju nego i svakodnevno žive i djeluju po uvjerenju da je tvoje istinski samo ono što daš.

Onima koji imaju snage i hrabrosti krenuti putem istinskih velikana. Putem vječnosti...

Čaša mlijeka

Jedan siromašni mladić prodavao je robu hodajući od vrata do vrata da bi platio svoje školovanje. Umoran i jako gladan, odlučio je zamoliti za malo hrane na vratima sljedeće kuće. Ipak, kad mu je mlada i vrlo lijepa žena otvorila vrata, posramio se i umjesto da zatraži malo hrane, zatražio je samo čašu vode.

Mladoj se ženi, vidjevši ga, učini da je možda gladan, i umjesto vode, dade mu veliku čašu mlijeka. On prihvati čašu i vrlo brzo je popije, zatim je upita: „Koliko sam dužan?“ Ona odgovori: „Majka nas je učila da se ljubaznost ne naplaćuje.“

„Onda, od srca Vam hvala“, reče mladić. Mladić Howard Kelly se, odlazeći od te kuće, nije samo osjećao fizički jačim već je i vjera u Boga i čovjeka u njemu također ojačala, a bio je prije toga spreman odustati i sve napustiti. Godinama kasnije, ta žena se jako razboljela. Lokalni ljekari bili su nemoćni. Napokon, uputili su je u veliki grad gdje su postojali specijalisti koji su mogli proučiti tu rijetku bolest koju je imala. Dr. Howard Kelly, tada najveća zvijezda i stručnjak, također je pozvan na konsultacije, mada su mnogi vjerovali da se neće odazvati imajući u vidu da je praktično bilo nemoguće doći do njega.

Kad je čuo ime grada, čudno svjetlo je obasjalo njegove oči. Odmah je ustao, otišao do bolnice u kojoj je ležala, sa željom da je vidi. Prepoznao ju je odmah. Vratio se u sobu za konsultacije odlučan da pruži sve od sebe da bi joj spasio život. Od tog dana obratio je posebnu pažnju na njen slučaj.

Nakon duge borbe bitka je dobivena. Dr. Kelly je zatražio od finansijske službe da mu dostavi konačni obračun za njeno liječenje, na odobravanje. Kad je dobio račun, pogledao ga je i dopisao nešto na dnu računa, i poslao joj je račun. Kada je žena dobila račun, plašila se da ga otvori – čula je da je najskuplji ljekar bio zadužen za njen slučaj i bila je sigurna da će ga morati do kraja života plaćati. Ipak, pogledala ga je, i nešto što je bilo napisano na dnu računa privuklo je njenu pažnju.

Pisalo je: “Plaćeno u potpunosti jednom davnom čašom mlijeka”, potpis: dr. Howard Kelly.

Tvoje je samo ono što daš, ili...?

SADRŽAJ

1. NAJLJEPŠA PRIČA IKADA ISPRIČANA ... 5

2. ŠTO TE NE UBIJE UČINIT ĆE TE JAČIM ... 15

- Magarac i bunar ... 17
- Krompir, jaje ili kafa? ... 20
- Sabur (Strpljivost) ... 23
- Dosadni obad ... 27

3. ŠUTNJA JE ZLATO ... 31

- Demostenov poklon ... 33
- Test tri sita ... 39
- Nepokupljeni papir ... 41

4. BOGU VJERUJ, LJUDE PROVJERAVAJ ... 45

- Nevjerni planinar ... 47
- Lekcija malog vrapca ... 50
- Bijeli i crni ljudi ... 53
- Šepavi čoban ... 55

5. DOBRO SE DOBRIM VRAĆA ... 63

- Einsteinova teorema ... 65
- Škorpija i žaba ... 68
- Waldorf Astoria ... 71
- Churchill i Fleming ... 74
- Karma ... 77

6. NIŠTA NIJE KAKO IZGLEDA ... 81

- Vjerna vučica ... 83
- Nemoguća pitalica ... 85
- Čistač WC šolja ... 92
- Sreća i nesreća ... 97

7. NE BACAJ BISERE PRED SVINJE ... 99

- Lakovjerni majmuni ... 101
- Vrijedni prsten ... 104
- Prodavač lobanja ... 109
- Cijena jednog sata ... 113

8. SAMO JE NESIGURNOST SIGURNA ... 117

- Orlov novi let ... 119
- Pas i ekser ... 122
- Molitva Siouxa ... 128

9. SAPIENTIA EST POTENTIA ... 131

- Udarac od milion dolara ... 133
- Picasso ... 136
- Nasrudinov savjet ... 142

10. ZABORAVI, ALI NE OPROSTI ... 145

- Dva monaha ... 147
- Težina čaše ... 150
- Mudrac i vreća ... 155

11. TVOJE JE SAMO ONO ŠTO DAŠ ... 161

- Četiri svijee ... 163
- Čaša mlijeka ... 169

O autoru

Kenan Crnić autor je velikih regionalnih bestelera o uspjehu "7 tajni uspjeha", sreći "Pazi kojeg vuka hraniš" i životu "Nadživjeti život".

Njegovi radovi i knjige su prevedeni i objavljeni na više stranih jezika te na Brajevom pismu.

Doktor je ekonomskih nauka i profesor na više visokorangiranih stranih univerziteta. Školovao se kako u zemlji tako i u inostranstvu, a specijalističke studije uspješno je okončao i na prestižnoj Harvard Business School (Sjedinjene Američke Države).

U praktičnom smislu dr. Crnić uspješno je rukovodio multimilionskim korporacijama i fondacijama u privatnom, ali i državnom vlasništvu. Njegovu bogatu biografiju krase veliki broj prestižnih nagrada i priznanja za izvanredne rezultate u različitim poljima djelovanja.

Sa više od 400 hiljada prodatih knjiga smatra se daleko najprodavanijim autorom ovakve vrste literature u široj regiji Jugoslovene Europe.

Više o Kenanu, njegovom radu i aktivnostima možete pronaći na oficijelnoj web-stranici **www.kenancrnicaacademy.com** ili na društvenim mrežama, gdje njegove svakodnevne objave i motivirajuće sadržaje prati više od 300 hiljada osoba širom svijeta.

„Nadživjeti Život“ vrhunac je trilogije Život – sreća – uspjeh, pisane sada već prepoznatljivim stilom koji odiše jednostavnošću, inspiracijom i lakoćom čitanja. Ova knjiga daje odgovore na vječita životna pitanja kao što su: kako se nositi sa problemima i iskušenjima, uvredama i ogovaranjima, izdajama i razočarenjima, prijateljima i neprijateljima. Kako prepoznati istinsko dobro i skriveno zlo, kako razlikovati cijenu od prave vrijednosti, kako upravljati promjenama i donositi mudre odluke. Otkrijte koja je to investicija najsigurnija, a istovremeno donosi najveći povrat. Spoznajte zašto je samo nesigurnost sigurna, zbog čega Bogu vjerovati, a ljude provjeravati. Zašto zaboraviti i kada oprostiti, te zašto je tvoje samo ono što daš...

Iz života niko ne izlazi živ. Osim onih koji ga nadžive.

Ova knjiga namijenjena je onima koji imaju snage i hrabrosti krenuti tim putem.

Svima onima koji žele biti autori, a ne samo puki čitaoci knjige svoga života.

Onima koji su spremni krenuti putem istinskih velikana.

Onima čiji život postaje najljepša priča ikada ispričana.

